

Narodna snaba mesečno 26 Din, za
inostanstvo 40 Din.

Uredništvo:

Ljubljana, Knafljeva ulica 5. Telefon Rev.
3122, 3123, 3124, 3125 in 3126.
Maribor: Aleksandrova cesta 13. Telefon
št. 440.
Celje: Kocanova ul. 2. Telefon Rev. 190.
Rokopisi se ne vračajo. - Oglasi po tarifi.

JUTRO

Upravištevni: Ljubljana, Prešernova ul. 84.
Telefon št. 3122, 3123, 3124, 3125, 3126.
Ispravitelj oddelka: Ljubljana, Prešernov
ulica 4. Telefon št. 2492.
Podružnica Maribor: Aleksandrova cesta
št. 13. Telefon št. 455.
Podružnica Celje: Kocanova ulica št. 2.
Telefon št. 190.
Računi pri pošti št. zavodih: Ljubljana
št. 11.842; Praha št. 78.180; Wien
Nr. 105.241.

Ljubljana, 7. junija.
Deveti ljubljanski velesejem se bliža
svojem zaključku. Ni še celotnega pre-
gleda in ne končne bilance o njegovem
uspehu, že danes pa ni dvoma, da bo
ta zadovoljiv in koristen za vse naše
gospodarstvo.

Ko je bil pred devetimi leti odprt
prvi ljubljanski velesejem se je le red-
kokdo zavedal, da je bil s tem postavl-
jen temelj za institucijo, ki si je po tr-
dih letih napora in smotrenega prizade-
vanja zavojevala najodličnejše mesto
v našem gospodarskem in kulturnem
življenju. Mnogi še danes ne pojmujejo
njene važnosti in vidijo le kupčijevo plat
njene delovanja. In vendar je njeno
vzgojno in propagandno delovanje za
gospodarski in kulturni napredek brez
dvoma še važnejše in koristnejše.

Slovenska zemlja daje že stoletja
prebivalstvu preskromen kruh. Zato bi
morali s podvojenimi silami delati na
to, da intenziviramo in racionaliziramo
našo kmetijsko produkcijo ter dvignemo
obrtniško in industrijsko delovanje.
Kdor je pobilje zasledoval razvoj kup-
čij na letošnjem velesejmu, pa je mor-
al z začudenjem spoznati, da je letos
najboljši kupec naš kmetovalec. To ni
zgolj slučaj. Po vseh neugodnih okolno-
stih in težavah, ki tarejo našega kmeta
in mu v zvezi s slabimi letinami ter niz-
kimi cenami za agrarne proizvode raz-
položljiva denarna sredstva, bi človek
tako močnega zanimanja kmetovalcev
za stroje in kmetijsko orodje ne pričak-
oval. Ta pojav je brez dvoma dokaz
vedno višje strokovne in splošne iz-
obrazbe našega kmečkega prebival-
stva, je pa obenem gotovo tudi sad dol-
gotrajnega propagandnega dela naših
velesejmov in pokrajinskih razstav.

Marsikak kmetovalec in podeželski
obrtnik je leto za letom posejal naš ve-
lesejem, opazoval je razstavljene mo-
derne naprave, spoznaval njih koristi in
se končno odločil za nakup. Z veliko
gotovostjo lahko pričakujemo, da bodo
taki sadovi naših velesejmov vsako
leto bogatejši. Treba je le vztrajati na
tej poti.

Na velesejski razstavi perutnine
smo letos videli krasne kokoši priznanih
pasem, ki ležejo na leto 150 do 250 jajc.
Pomislimo, kakšen ogromen napredek
bi dosegli, če bi nam uspelo po vsej Slo-
veniji dvigniti povprečni donos posa-
mezne kokoši od sedanjih 80 na 150 jajc
letno. Dohodek naših kmetovalcev bi se
s tem lahko dvignil za vsoto, ki gre za
celo Slovenijo v stotine milijonov dinar-
jev. Za malega kmeta bi bil tak napre-
dek pravi blagoslov. Seveda je tudi za
dostojno cilja potrebno ogromno pro-
pagandnega dela, kakor ga je hvale-
vredno pričel vršiti naš velesejem.
Kakšnega velikega pomena pa so konč-
no naše velesejske prireditve za Ljub-
ljano samo, to bodo vedeli najbolj po-
vedati naši trgovci in obrtniki.

Kdor se v taka vprašanja vsaj malo
poglobi, bo moral priznati, da je pre-
nagleno soditi, če je delo našega ve-
lesejma omalovaževal in če je videl v
naših velesejskih zgolj rastoče kupčijske
uspehe. Smelo lahko trdimo, da je naj-
večja zasluga našega velesejma v tem,
da v svrhu propagande za gospodarski
in kulturni napredek privabi deset-
tisoče posetnikov, čeprav je med njimi
le majhen odstotek kupcev, kajti mno-
gi od sedanjih posetnikov bodo postali
resni interesi, čeprav šele čez eno ali
več let. Niti pisana niti živa beseda ne
more vzbuditi pri kmetu ali inteligentu
toliko razumevanja za gospodarski na-
predek kakor poset našega velesejma.
Zato je vse hvale vredno prizadevanje
velesejske uprave, da skuša v čim
večjem številu privabiti na velesejem
tudi našo šolsko mladino, kateri bo tak
poset ostal gotovo v neizbrisnem spo-
minu.

Naša mornarica zopet na Malti

Malta, 7. junija. r. Včeraj zjutraj je naša mornarica, ki je posetila francosko sredozemsko brodogeje v Afriki, odplula iz bizerte na Malto, kamor je prispela danes domolone. Odhod naše mornarice je bil združen s velikimi svečanostmi in manifestacijami francosko-jugoslovenske prijateljstva. Guverner Tunisa je priredil v sredo zvečer na čast naši mornarici v vladni palači svečan banket. Naša mornarica je posetila tudi grobi v svetovni vojni padlih srbskih vojakov in dobrovoljcev, ki so pokopani v Bizerti. Na Malto bo naša mornarica ostala tri dni, da izpopolni za-
logo, kurirva, živil in vode, nato pa se bo podala v pristanišče Argostoli na grškem otoku Kefalonija, odkoder se bo vrnila v Boko Kotorsko.

Parnik finančne kontrole nasedel

Sušak, 7. junija 6. Parnik finančne kontrole »Kosovo«, s katerim se je vozila finančna komisija s pomočnikom finančnega ministra Gospodnetičem na čelu, je včeraj ob 3. popoldne nasedel na peščeno plitvino pri Pagu. Komisija je prestopila na parnik »Frankopan«, ki je priplul mimo na svoji redni poti proti Splitu.

Dvašet let ječe za Punišo Račiča

Proti pričakovanju je bila sodba razglašena že včeraj – Soobtožena Toma Popović in Jovanović oproščena in takoj izpuščena

Beograd, 7. junija. p. Docela nepričakovano in mnogo prej, kakor pa se je splošno pričakovalo, je padla razsodba v beograjskem procesu zaradi dogodkov 20. junija 1928 v bivši Narodni skupščini. Sodišče je izreklo z razsodbo zadnjo besedo in tako zaključilo poglavje, ki bo ostalo neizbrisno v zgodovini naroda in naše države.

Ker so zagovorniki že včeraj končali svoje pletenje in so bili prečitani tudi vsi ostali spisi, v kolikor je bilo to sploh potrebno, je bil današnji dan razprave v procesu proti Puniši Račiču in tovarišema rezerviran samo za zaključne obrambne govore obtožencev. Vsi so računali, da bo, kakor je bilo to doslej skoraj pri vsakem večjem procesu običajno, tudi tokrat po končani razpravi odrejen pardnevni odmor in da bo šele v ponedeljek izrečena razsodba. Zato tudi za današnjo razpravo ni bilo posebnega zanimanja. Navzoči so bili poleg odvetnikov in novinarjev le nekateri sorodniki obtožencev.

Zaključna obramba Puniše Račiča

Razprava se je pričela tudi danes točno ob 8. Čim so obtoženci stopili v sodno dvorano in zavzeli svoja mesta, je senatni predsednik Petrovič podelil besedo obtoženemu Puniši Račiču.

Puniša Račič se je uvodoma zahvalil braniteljem za njihovo izvršno obrambo in posebno se je še zahvalil francoskemu advokatu Moro-Geaferiju, ki je takoj po dogodku v Narodni skupščini izjavil, da je pripravljen braniti obtoženca, kar pa je bilo po pozitivnih dohodah naših zakonov nemogoče. Zatem se je Puniša Račič zahvaljeval sodišču, da je skušalo dognati čisto resnico.

Prehajajoč k svoji poslednji obrambi, je obtoženec uvodoma prepričevalno vzkliknil v dvorano: »Jaz sem nedolžen! O mojem dejanju v Narodni skupščini 20. junija 1. 1928. bo imel narod poslednjo besedo. Kot bivši poslanec ne spadam pred redno sodišče, vendar pa mi je dražje, da sem bil postavljen pred tako sodišče, kakor ta da bi me sodila kaka parlamentarna anketa.« Zatem je Puniša Račič razlagal, da je bila njegova sveččasna izročitev sodišču protizakonita, vendar pa je tudi s tem zadovoljen. Ponovno je nato opisoval razmere v bivši Narodni skupščini. »Mi Srbljanci smo bili med seboj razcepljeni na več strui in smo se kaj malo brigali za strankarsko disciplino. Radičev tabor pa je bil kompakten.« Nato je Račič zopet poskušal dokazovati, da sta bili Radičeva politika in parlamentarna taktika škodljivi za državo in da se je zato on kot vnet domoljub upravičeno razburjal.

Kar se tiče klevet, da je bil podkunjen, izjavlja, da ni prejel nikoli od nikogar niti belica, zlasti pa ne kakšnih podpor iz dispozičnega fonda. Kar se mu je bilo dano, je prejel zaradi svojih zaslug. Navaja, kako mu je baš bivši minister dr. Krizman podelil neko zemljo in kako je tudi pok. dr. Lukinič odobral njegovo nacionalno delovanje.

Enako neutemeljene so bile klevete o Glavinjači, čes. da se v njej odigravalo strahote in nasilnosti. On (obdolženec) je bil v Glavinjači skoro leto dni in lahko izjavi, da so to bile klevete, kar se je govorilo o razmerah v njej. Samo pred par dnevi je slišal neko vtiho. Ko je vprašal žandarje, od kod ta krič, so mu odvrnili, da se neki aretiranec brani zaustiti Glavinjačo, ker se mu je v njej bolje godilo, kakor se mu na svobodi. Šele ko so žandari nabrali med seboj par desetkov in mu jih izročili, je aretiranec ohmolknil in pristal na to, da odide na svobodo.

V nadaljnjem svojem govoru je Puniša Račič znova opisoval svoje dejanje kot čin razburjenja in samoobrambe. »Dr. Pernar in tovariši so mi očitali, da sem pljačkal. Te in sličnih žalitev nisem mogel več prenašati. Priče so potrdile, da je dr. Pernar v kritičnem trenutku sešel z roko v žep. Bil sem prepričan, da bo streljal na mene. Imel sem občutek, kakor da bodo poslanci opozicije padli po meni in me pobili. Da se je tedaj med njimi nahajal moj oče, bi bil tudi njega pobit.«

Svoj govor je končal Puniša Račič z izjavo, da pričakuje od sodišča take sodbe, da se bo mogel še danes šetati po Topčideru, in z željo, naj se vsi govori braniteljev natisejo, ker je to v državnem interesu.

Končna zagovora obeh soobtožencev

Druzi obtoženec Dragutin Jovanović - Lune je naglašal, da se je nahajal pred sodiščem v vsem trikrat. Dvakrat so ga bolgarske oblasti po prekom sodu obsojile na smrt. Sedaj pa se nahaja pred sodiščem lastne države, povsem po nedolžnem. Puniša Račič je streljal sam in brez sokrivcev. Pred dogodkom samim se je on (Jovanović) nahajal na svojem običajnem mestu. Po krvavem dogodku je res izjavil »Vidite, tako perejo Črnogorci svojo čast.« Ako bi bil on v enakem položaju kakor Puniša Račič, bi bil najbrže tudi streljal. Obtoženec zavrzuje nato trditve nekaterih priči in zlasti zanika, da bi bil dejal dr. Pernarju,

da ga bo on ubil, če tega ne bo storil Puniša Račič, kakor tudi, da bi bil delal prostor med Račičem in Pernarjem. Končno se govornik zahvaljuje braniteljem za njihov trud in izjavlja, da zaupa v pravičnost sodišča.

Tretji obtoženec, Tomo Popović, je v svojem obrambnem govoru ponovil tragedijo svoje rodbine in navajal, kako so mu Turki pobili očeta, ki je bil pravoslavni duhovnik. Končno je izjavil, da pričakuje od sodišča, da bo postopalo po pravici in resnici.

Zagovori obtožencev so trajali do 9.45, nakar je predsednik sodišča razpravo prekinil s pristavkom, da bo sodišče po odmoru objavilo svoj sklep glede razsodbe. Še sedaj so vsi mislili, da bo po odmoru samo objavljeno, kdaj bo razglašena sodba. Nekateri novinarji so zato med odmorom že odšli pisat poročila. Obtoženec so odvedli v stransko sobo, branitelji in ostali novinarji pa so se razšli po hodnikih.

Nova izjava gospe Basaričkove

Kmalu potem, ko je predsednik prekinil razpravo, je prišla v dvorano vdova pokojnega dr. Basarička v spremstvu svojega odvetnika dr. Ribarja. Oba sta se podala najprej v tajništvo sodišča, kjer sta ostala kratek čas, nakar je odvetnik dr. Ribar v imenu gospe Basaričkove izročil novinarjem naslednjo izjavo:

»Svoje predstavitve sodišču nisem podala morda zaradi kakega materialnega interesa, kakor poročajo nekateri listi, ker uživajo moji otroci zaščito posebnega, v ta namen izdanega zakona glede vzdrževanja pokojnikov rodbine. Zahvaljujoč se visoki vladi in posebni zaščiti N. Vel. kralja ima moja deca visoko pokroviteljstvo, tako da lahko mirno gleda v bodočnost. Hotela sem s svojo predstavo samo zaščititi dedščino svojih otrok pred uničit. Storiła sem to iz prepričanja, da odgovarja to želji in naznanju celokupne poštene javnosti.«

Gospa Basaričkova je takoj nato zapustila sodišče in se vrnila s svojim odvetnikom v svoje stanovanje.

Nervozno pričakovanje

Med tem pa se je odmor nenavadno zavlekel. Dočim je običajno trajal največ pol ure, je minula že cela ura, a sodni dvor se še ni vrnil v dvorano. Že to je vzbujalo tako med odvetniki, kakor med novinarji veliko pozornost in začelo se je govoriti, da se pripravljajo važne odločitve in bo morda razsodba takoj objavljena. To se je bližjako razvedelo tudi po mestu in pred sodiščem se je zbralo tudi mnogo radovednega občinstva.

Ko so se proti 11. pojavili v sodnem poslopju številni orožniki in policijski uradniki, je bilo že skoraj jasno, da bo že danes objavljena tudi razsodba. Malo pred 11. so se začele po hodnikih in v sodni dvorani razvrščati počaje-
ne straže. Pred vsakim oknom v dvorani in po hodnikih je bil postiran po eden orožnik, večje število orožnikov in policijskih uradnikov pa se je podalo v sobo, kjer so bili obtoženci.

Nastop k sodbi

Točno ob 11. je zapel zvonec, sodni sluga je pozval odvetnike in novinarje, naj zavzamejo svoja mesta. Nakar je stopil v dvorano sodni dvor. Na poziv predsednika so bili nato pripeljeni v sodno dvorano tudi vsi trije obtoženci. Njihov prihod je potrdil prepričanje, da bo objavljena sodba. Puniša Račiča je spremljalo pet orožnikov z orožniškim kapetanom na čelu, razen tega pa še trije policijski uradniki. Tudi ostala dva obtoženca sta vstopila v dvorano v spremstvu štirih orožnikov. Vsi trije obtoženci so bili smrtno blede ter so z nervoznostjo, ki je niso mogli prikriti, zrlili na predsednika, ki je stal med obema votantom, držeč v rokah usodni dokument – razsodbo.

V dvorani je zavladala grobna tišina. Slišalo se je samo šelestanje papirja, ki so ga prekladali novinarji, pri-

pravljajoč se, da beležijo sodbo.

Rezko so odmevale v dvorani besede predsednika Petroviča, ko je sede začel čitati uvod v razsodbo. Napetost je dosegla vrhunec, ko je vstal s svojega sedeža in s povzdignjenim glasom prešel na samo sodbo:

»V imenu Njegovega Veličanstva...«

Sodba

»V imenu Nj. Veličanstva razsoja sodišče 1. stopnje v Beogradu, ki je za razsodbo te stvari pristojno, da se Puniša Račič kaznuje:

za prvo dejanje, poskušeni umor dr. Pernarja brez premisleka, na 6 mesecev zapora, ki se pretvori na 4 mesece ječe;
za drugo dejanje, umor dr. Basarička brez premisleka, na 20 let ječe;
za tretje dejanje, poskušeni umor Ivana Grandje brez premisleka, na 5 let ječe;

za četrto dejanje, umor Stjepana Račiča brez premisleka, na 15 let ječe in za peto dejanje, umor Pavla Račiča brez premisleka, na 20 let ječe.

Skupno se kaznuje torej na 60 let in 4 mesece ječe. Ker pa ta kazen presega zakonski maksimum 20 let, se obsoja Puniša Račič na 20 let ječe. V to kazensko mu všteje preiskovalni zapor, kar da, preračunano na ječo, 7 mesecev in 15 dni. Za ostala dejanja, navedena v obtožnici, se Puniša Račič oprošča. Kazen se mu šteje od današnjega dne.

Dragutin Jovanović-Lune in Toma Popović se oproščata vsake krivde in kazni kot nedolžna.

Obtoženci imajo plačati vsakemu branitelju, ki to zahteva, 20.000 Din.

Depozit Puniše Račiča v znesku 1300 dinarjev se uporabi za izvrševanje kazni, revolver pa, s katerim je bilo izvršeno dejanje se zani eni v korist države. Proti tej razsodbi je dopustna pritožba v roku treh dni.

Utemeljitev sodbe

Utemeljitev sodbe navaja med drugim: »Po izvršeni preiskavi in glavni razpravi je sodišče ugotovilo, da je pristojno za razsodbo te zadeve tako glede na značaj izvršene dejanja, kakor tudi glede na to, da je kazensko sodišče odobrilo, da se obtoženci postavijo pod obdolbo. Odgovore razprave zaradi rekonstrukcije dogodka v Narodni skupščini, je nepotrebna in prav tako je nepotrebno tudi zaslišanje psihijatrov. Dejanje, izvršeno 20. junija 1928 v Narodni skupščini, ni bilo pripravljeno, marveč gre za dejanje enega samega, ne pa za dejanje več oseb. Gre za individualni čin ene osebe brez podpore drugih. Z dejanjem nad dr. Pernarjem je bil izvršen poskus umora brez premisleka, izvršen v afektu, ne pa dejanje s premislekom, kakor ga kvalificira obtožnica. Premiselek je izključen že glede na okolnosti, pod katerimi je bilo dejanje izvršeno. Puniša Račič je bil v skrajnosti razdražen zaradi težke žalitve, da je opljačkal bege. Stanje besnosti se je pri njem pojavilo tem bolj, ker je v tem trenutku vršil svojo poslansko dolžnost. Sodišče zato smatra, da je Puniša Račič izvršil to dejanje hipoma, ter da ga je pri tem vodila samo razjarjenost nad težko žalitvijo. Kazenska odgovornost obtoženca je ugotovljena z njegovim priznanjem in z izpovedjo priči.

Dragutin Jovanović - Lune ni soudeležen (suočestni) pri tem dejanju, ker njegovo sodelovanje ni s ničemer dokazano. Besede, ki jih je poprej naslovil na dr. Pernarja, ne morejo služiti za dokaz njegovega sodelovanja in prav tako ni ugotovljeno njegovo podpiranje s tem, da je po izvršenem dogodku rekel, da se tako pere čast in da je Puniša Račič Črnogorec.

Sodišče je nadalje ugotovilo, da je pri drugem dejanju, izvršenem nad Guro Basaričkom, izvršen umor brez premisleka. Premiselek je izključen, ker je živel obtoženec v dobrih odnosih z dr. Basaričkom in se z njim niti pred dejanjem samim ni prepiral. Vse se je izvršilo z bliskovito naglico, ki izključuje vlah hladne preudarek in torej vsako premišljanje.

Glede tretjega dejanja je sodišče ugotovilo, da je Puniša Račič izvršil nad Ivanom Grandjo poskus umora brez premisleka iz istih razlogov, kakor v prejšnjem primeru.

S tem, da je Puniša Račič streljal iz revolverja na Stjepana Račiča, pa je izvršil zločin poskušene umora brez premisleka. Preiskava je ugotovila, da je bil premiselek

tudi v tem primeru izključen. Priča Gerezi je trdila, da je Puniša Račič že l. 1926. v razgovoru z njim rekel, da je treba Račiča ubiti. Če pa bi imel Puniša Račič ta namen, ne bi čakal tako dolgo in ni bil svoje dejanje izvršil že prej. Pri dotičnem razgovoru med Punišo Račičem in Gerezijem je bil navzoč tudi Ljubica Petrovič, ki je izpovedal, da so se vsi trije razgovarjali o političnih vprašanjih in da je Puniša Račič izrekel te besede v razgovoru na način, ki se Petroviču ni zdel tak, da bi ga bilo vzeti resno.

Pričevanje Jordana Kostića in Save Čizmića o neki ženski, ki je pripovedovala, da ji je Puniša Račič 19. junija zvečer rekel, da hoče naslednjega dne ubiti Stjepana Račiča, je brez vrednosti glede premisleka, ker je malo verjetno, da bi Puniša Račič, če bi res imel tak namen, kaj takega pripovedoval ženski. Tega pričevanja ni vzeti resno, tem manj, ker je ta ženska vse doslej ostala neznanca. Puniša Račič se je dogovoril 19. junija s svojimi prijatelji, ki to izprijčujejo, da bo 20. junija napravil z njimi izlet na Rakovico. Razen tega je staval 19. junija v Narodni skupščini predlog, naj se Stjepana Račiča zdravniško preišče glede njegovega duševnega stanja. Te okolnosti dokazujejo, da ni bilo pripravljen premišljanje. Končno smatra sodišče, da je nad Stjepanom Račičem izvršen zločin umora, ker vzročna zveza med poškodami Stjepana Račiča in njegovo smrtjo ni bila prekinjena. Dejanje je izvršil Puniša Račič sam brez tuje podpore ali podpihovanja. Ne drži navedba obtožnice, da je Toma Popović z besedami, da bo padla glava Stjepana Račiča zakrivil zločin hujšanja. Okolnost, da je Puniša Račič nosil revolver, je brez vrednosti, ker so tudi mnogi drugi poslanci nosili revolverje.

Kar se tiče obtožbe proti Tomu Popoviću, da je hujškal k umoru, smatra sodišče to za nedokazano. Izjava Tome Popovića v Narodni skupščini dne 19. junija je bila podana kot opomin poslancem Radičev skupine ter je manifestacija čustvovanja Tome Popovića, kar je pravno irelevantno za kvalifikacijo dejanja. Važna je tudi okolnost, da je bil Toma Popović v času, ko je Puniša Račič izvršil dejanje, odsoten iz ekupščinske dvorane.

S petim dejanjem, izvršenim nad Pavlom Radičem, je zakrivil Puniša Račič zločin umora brez premisleka iz razlogov, kakor pri dr. Basaričku in Stjepanu Račiču. Vzklik Puniše Račiča: »Ha, baš tebe tražim!« ne potrjuje premisleka. Te besede so bile izgovorjene v trenutni odločitvi in ni smatrati, da so bile izgovorjene v premisleku, marveč v trenutku, ko je Pavle Radič prihlet pred revolversko cev. Vzklik: »Ha«, ne izdaja premisleka, marveč je izraz strahu.

Neumestna je trditve braniteljev, da so bila dejanja pod 3 do 5 (umor Basarička, Stjepana Račiča in Pavla Račiča) izvršena v silobranu, ker obtoženi Puniša Račič ni bil v življenski nevarnosti. Po vsem tem se ima Puniša Račiču odmeriti kazen z upoštevanjem olajšujočih okolnosti, ki jih tvorijo njegovo priznanje, dobro vedenje in dejstvo, da so vsa dejanja v medsebojni zvezi. Dragutin Jovanović - Lune in Toma Popović sta odgovorna samo za kritje stroškov kazenskega postopanja.

Privatnim tožiteljem se ne prisodi nikakva odškodnina, ker tega niso zahtevali.

Po razsodbi

Obtoženci, branitelji, novinarji in drugi navzoči so poslušali sodbo mirno, v grobnem molku. Tudi ob zaključku ni padel noben vzklik. V spremstvu orožnikov se je Puniša Račič vrnil v zapor, dočim sta bila njegova soobtoženca takoj izpuščena in sta spremljana od zagovornikov in drugih znancev zapustila sodno poslopje.

Dragutin Jovanović se je vrnil v bolnišnico, Toma Popović pa je šel obedo-
vati v spremstvu žandarmerijskega kaplarja Ivana Hajdića, ki je dalmatinski Hrvat in ki je v zaporu nadzoroval Popovića. Ta je zatiral novinarjem, da je bil Hajdič z njima vedno ljubezljiv in obziren in da ga zato ne bo nikdar pozabil. »Takih korektnih žandarjev rabimo čim več!«

Ali bodo vložili državni tožitelj in zagovorniki vzklike, še ni znano. Nekateri izmed zagovornikov zatrjujejo, da se bodo vsekakor pritožili.

Prva ženska v policijski službi

Beograd, 7. junija. r. Z odlokom notranje ministrstva generala Živkovića, je bila včeraj imenovana za policijskega pripravnika uprave mesta Beograda v 9. skupini I. kat. gđ. dr. Marija Ilić, ki je pri nas prva ženska v policijski službi. Dr. Ilićeva je objavila doslej že celo vrsto član-
kov o razvoju in sedanjem stanju ukrepov za zaščito dece in mladine. Rojena je v Pačanu pri Kninu ter je nekaj časa že vršila odvetniške posle v Zagrebu.

Nov jugoslovenski letalski rekord

Beograd, 7. junija. p. Poročnik Gogola, ki je pridelen hidroplojskim oddelkom naše vojne mornarice, je postavil nov jugoslovenski letalski rekord. Njegov polet je trajal 12 ur in 5 minut. Na letalu je imel pri tem poletu še tri potnike. V celem je premeril razdaljo 12.000 km. V premi črti je to razdalja med Beogradom in Petrogradom.

Poslanik Spaljoković v Beogradu

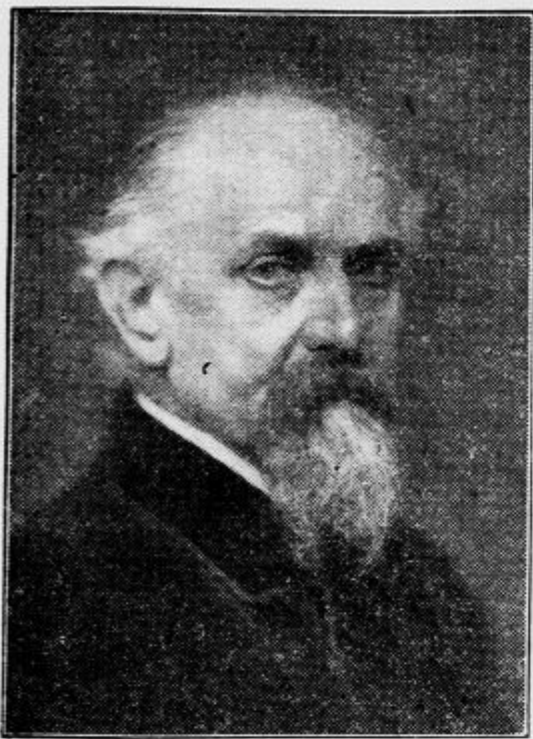
Beograd, 7. junija 6. Naš pariški poslanik dr. Miroslav Spaljoković je danes dopoldne prispel v Beograd.

Naši kraji in ljudje

Kipar Alojzij Gangl

Mojster Vodnikovega in Valvasorjevega spomenika — sedemdesetletnik.

Koliko jih je med nami, ki sploh vedo, da kipar Alojzij Gangl še živi. Boljše je, da ne govorimo o tej sramoti, ker bi se prav nič ne poboljšali. Pri nas je pač tak red in pravilo, da tudi največjemu ne priznamo zaslug pred smrtjo.

Ljubljana, naše kulturno središče in Zarišče, ve najmanj o Ganglovi življenju zato, ker jo je okrasil, kakor nikdo drugi. Bil je dvorni kipar ponosne, in nemških okov osvobodene slovenske metropole. Najprej je postavila takratna Ljubljana spomenik Vodniku, prvemu pesniku. Mogočna narodna slavnost je bila, ko so odkrili to prvo Ganglovo delo. Potem je Ljubljana hotela imeti svojega največjega pesnika in Gangl ji je izklesal iz kararskega mramorja Prešerna. Najboljši Prešernov kip je to, kar jih imamo, a videti ga je žal samo v muzeju.

Prešeren

V glavnem mestu so postavili razkošen hram Taliji. Kakor z bleščečo krono je to svetlišče ovenčal Gangl s skupino Genija, Drame in Opere in ga okrasil s Tragedijo in Komedijo. In izklesal je poprsje Josipa Stritarja, Josipa Cimpermana, barona Schwega, Frana Šukljeta, Prešernove ljubice Ernestine Jelšovske. Ko je biskup Strossmayer dogradil svojo katedralo, je največja čast, da izklesal nad portal simbol vstajenja jugoslovenskega naroda — Vstajenje Kristovo, zopet doletela kiparja oživljena Slovenija Gangla.

Tudi država ni mogla več prezreti napredka slovenske Ljubljane in poklonila ji je spomenik Valvasorja. Koliko slavnih kiparjev je vladala imela na Dunaju, ali Valvasorja je vendar mogla naročiti le pri Ganglu. Umetnik je bil pač velika oseba in reprezentant slovenske umetnosti, slovenske kulture, ki je bila vidna Nemcem in razumljiva drugim narodom le v kiparstvu.

Vodnik

Vstala je Jugoslavija in prvi kralj princež Alexander je sedel najprej za molo kiparju, Slovencu Ganglu. V največjem, namreč v znanjem ministrstvu stoji la soha kralja. Leta 1919. so jo tja postavili, ko smo v Ljubljani na Gangla že pozabili. Slavnji jubilar je bil rojen 8. junija 1859 v Metliki, kjer se je pri Idrjčanu Jerneju, podeželskem podobarju in pozlatarju, naučil rokodelstva. Potem si je služil kruh kot rezbar pri podobarju Karlu Poglajnu v St. Rupertu in pri trvdki Naglas v Ljub-

ljani. Nato je šel h kiparju Jakobu Gšilu v Gradec, kjer je obiskoval tudi večerno obrtno šolo, ki sta na njej poučevala profesorja Pekari in Lepošič. Spoznala sta Ganglov talent in mu svetlovala, naj gre na dunajsko akademijo. Kanonik in državni poslanec Klun je kupil Ganglova iz lesa izrezanega Krista na križu in mlademu umetniku preskrbel od deželnega odbora 100 gl. letne podpore. Vstopil je v obrtno šolo na avstrijskem muzeju. L. 1885. na akademijo in nato na specialno šolo slavnega Zumbuscha. L. 1894. je prevzel v Ljubljani službo učitelja na novoustanovljenem oddelku tedanje obrtne šole.

Potres l. 1895. je pretresel in zrahljal na gledališču Ganglova Genija. Gangla je pa potres kakor njegovega genija vrgel iz višin na tla. Rahločutnemu umetniku je potres uničil živl.

Genija so dali v muzej, Gangla pa pozabili ...

Križev pot, ki traja še danes.

S 17 leti službene dobe je bil Gangl upokojen, a zopet kmalu poslan na obrtno šolo v Split z obljubo, da bo reaktiviran. Dr. Adolf Müller, načelnik v dunajskem naučnem ministrstvu, svoje besede ni držal in je naklonil Ganglu celih 30 kron mesečno priboljška. Možato se je umetnik zahvalil za miloščino in odšel domov v Metliko, da si popravi zdravje. L. 1914. je šel na Dunaj, odkoder se je 1917. preselil v Prago, kjer še sedaj živi. A kako?

Poleg že naštetih jubilaritovih del, naj jih navedemo še nekaj: Mati božja z detetom, koloriran relief iz lipovega lesa, last t. dr. Mošeta; Immaculata, hruškovina, last oddel. nač. I. Arha v Pragi; Rojstvo Kristovo, lipov relief v cerkvi Sacre coeur v Pressbauu pri Dunaju; Mladi David, last trgovca Vokača v Ljubljani; prekrasna Maria in stellis iz kararskega mramorja v Narodnem muzeju v Ljubljani.

O Ganglu so pisali Stritar in Aškerc in vsi domači časopisi, mnogo pa tudi zlate Praha, Narodni Listy, Nar. Politika, Wiener Tagblatt, Wiener Ill. Zeitung, Wiener Kunstchronik, Leipziger Ill. Zeitung in dr.

Popravimo svoj greh in spomnimo se velikega umetnika vsaj danes s hvalečnostjo in spoštovanjem in z iskreno željo, naj se vrne v domovino. Pripravite mu pot, narod ga bo sprejel s častjo.

Umetnik Alojzij Gangl naj živi!

Sokolski oder v Črnomlju

Črnomelj, 7. junija

Agilni in vztrajni Belokranjci si grade svojo kulturno trdnjavo v Sokolskem domu v Črnomlju. Kljub ogromnim oviram in splošni gospodarski krizi je zgradba, ki bo ena največjih in najlepših stavb v Belokranjski, že toliko napredovala, da bo letos popolnoma dogotovljena.

S posebno ljubeznijo se je črnomeljski Sokol oklenil gledališkega odra v sokolski dvorani. Oder in dvorana sta že gotova in sta bila v nedeljo 2. t. m. izročena svojem vzvišenemu namenu. Za otvoritveno predstavo so pozhrtvovalni diletanti sokolskega društva prizorili »Revizorja«. Pred pričetkom predstave je društveni starosta lekar na br. Vrankovič z odra razložil pomen prve prireditve na novem odru in veliko koristno nalogo, ki jo bo ta oder vršil med belokranjskim prebivalstvom. S svetim navdušenjem je občinstvo, ki je popolnoma napolnilo prostano dvorano, pozdravilo trenutek, ko se je prvič razgrnila zavesa. Tudi igralci so se zavedali važnosti prve predstave v Sokolskem domu in so pod režijo br. dr. Küssla prizorili res prvostopenjsko predstavo, dostojno velikega pisatelja. Vsi igralci, na čelu z br. dr. Češarkom, ki je igral vlogo glavarja, so želi burno nagrado in nedeljeno priznanje.

Novi gledališki oder je urejen najmodernejše. Širok je 11 m, globok 8,5 m. Poleg odra so lepe in prostorne garderobe za igralce. Dvorana sama je 24 m dolga in 7 m visoka.

Pripomniti je treba, da je bilo za predstavo prodanih 246 sedežev in okrog 100 stojišč, kar je najlepši dokaz, kako veliko zanimanje je vladalo za predstavo, kateri niti konkurenca prireditelje v Dobličah ni mogla škodovati. Po igri se je razvila neprijetna domača zabava.

Otvoritev sokolske dvorane boji zadovoljenje in zahvala vsem dobrotnikom novega Sokolskega doma. Priznanje pa gre tudi našim vrlim damam, ki so, kakor ob vsaki sokolski prireditvi, tudi v nedeljo vzorno poskrbele za okrepčila.

Jugoslovensko-italijanska železniška konferenca

Ljubljana, 7. junija

Pri direkciji državnih železnic v Ljubljani je bila včeraj odprta konferenca med našo in italijansko železniško upravo. Na dnevnem redu konference je vprašanje stroškov, ki so nastali od časa otvoritve prometa med našo državo in Italijo, do danes na delu italijanske proge od državne meje do Postojne, kjer vodi promet naša uprava.

Italijansko delegacijo vodi dr. Nicole Laloni, glavni inšpektor računovodstva v Rimu. Delegacijo tvorijo naslednji višji uradniki: dr. Carol Papa, prometni načelnik generalne direkcije v Rimu, inž. Alberto Boselli, načelnik gradbenega oddelka generalne direkcije v Rimu, Francesco Quarella, načelnik strojnega oddelka v Firenci, dr. Alberto Lolli Ghetti, višji inšpektor prometno-komercialnega oddelka v Rimu, inž. Luigi Montini-Zimolo, višji inšpektor trgovne sekcije Udine in inž. Mario Tamani, višji inšpektor gradbenega oddelka v Trstu, inž. Luigi Savio, višji inšpektor iz Trsta, svetnik Giovanni Accatino, inšpektor direkcije v Trstu, Roich Giorgio, prometni uradnik postaje Postojna, Vladimiro Milost, tajnik računovodstva v Trstu in Attilio Galanti, postajenačelnik v Postojni. Predsednik te jugoslovensko-italijanske železniške konference je inž. Makso Klodič. Med našimi delegati je nadalje dr. Lavoslav Vučina, inšpektor splošnega oddelka beogradske generalne direkcije, Robert Lavali, inšpektor prometnega oddelka beogradske direkcije, inž. Franjo Finc, šef traktorske službe ljubljanske direkcije, inž. Müller-Petrič, progovni šef ljubljanske železniške direkcije.

Vprašanje, s katerim se bavi ta konferenca, je precej komplicirano zaradi izmenjavanja obmejnih postaj in same meje. S tem vprašanjem so se bavili že na konferencah v Trstu in Ljubljani, a se doslej

še ni dosegel sporazuma. Sporazum se z gotovostjo pričakuje od te konference. Udeleženci konference so že posetili našo opero in veseleje, v nedeljo pa si ogledajo Bled in Bohinj. Konferenca bo trajala do srede prihodnjega tedna.

Še ena fotografska kamera

G. Josip Kramar, znani narodni delavec in lastnik drogerije »Sanitas« v Celju, ki je podaril za naše marljive dijake krasno Voigtlanderjevo kamero.

Ena tistih trvd, ki so se najbolj častno odzvale naši prošnji za darila marljivim dijakom, je drogerija »Sanitas« v Celju. Njen lastnik g. Josip Kramar je poklonil za našo akcijo krasno Voigtlanderjevo kamero z vsemi potrebnimi priborji, tako da se bo srečni obdarovanec lahko brez kakršnihkoli stroškov lotil fotografiranja.

Drogerijo »Sanitas«, ki je bila prej v nemških rokah, je naš stari znanec in zavedni narodni delavec g. Kramar vsestransko razširil in izpopolnil. Trvdka »Sanitas« slovi po vsej Jugoslaviji kot ena največjih in najbolj popolnih zalog svetovno znanih parfumerijskih in drugih lepotilnih izdelkov, kemikalij za razne obrti, kirurških obvez itd. Posebno pažnjo pa posveča g. Kramar fotografiji. Ne le, da ima vedno v zalozki najboljše kamere, plošče, papirje in druge fotografske potreščine, ampak položil je tudi temelj slovenskemu fotografskemu izrazoslovju. Njegov dovršeno opremljen cenik »Moderna fotografija«, brošura »Kako se naučiti fotografirati« in izvirna osvetljiva razvidnica »Pravosvet« so v tem pogledu svoji pionirska dela, z žrtvami postavljene vogalni kameni zgradbe, ki jo g. Kramar vztrajno nadaljuje.

Kakor slišimo, otvori drogerija »Sanitas« v najkrajšem času svojo podružnico v Ljubljani. Priporočamo jo kar najtopleje!

Kje je žena, ki je padla iz vlaka?

Kranj, 7. junija

Potniki današnjega popoldanskega potniškega vlaka, ki odpelje malo pred 16. iz Kranja v Ljubljano, so doživeli večje razburjenje. Oni, ki so sloneli v poslednjih vagonih in zrl ven proti tovarnam Jugoslovenske in Kranjske, so z osuplostjo opazili drzen skok neke ženske iz vagona na globoki nasip.

Vlak je bil že v polnem diru in je ravno pasiral stanovanjske hiše tvornice. V vagonu III. razreda je takrat vstala neka ženska, stara okrog 30 let, in izstopila na zunanji hodnik vagona, ki je brez vrata. Komaj je zaprla za seboj vrata, jo je vrglo čez stopnice, da je v nizkem ložu zletela z glavo naprej. Priletela je z vso silo v žico ob tiru. Sunej je bil tako močan, da se je odbila od žice in padla v travo in zdrčala pe nasipu.

Očividci so bili od pretresujočega prizora prvi hip osupli, nato je eden potegnil za zasilno zavoro. Toda ta je slabo funkcionirala, da se je vlak ustavil šele kakih par sto metrov proč od kraja nesreče.

Vlakovodja in sprevidniki so hiteli na označeno mesto, vendar niso zaradi visoke trave in zaraščeniosti brezga hitro našli ponesrečenke. Vlak je odpeljal naprej, v Zehnici pa so telefonično obvestili o nesreči kranjsko železniško postajo.

Kakor pripovedujejo sopotniki ponesrečenke, se je žena pripeljala z Jesenic in bila ves čas zaničljiva. Ko je v Kranju odšel vlak s postaje, ji je postalo očitno slabo in je najbrže hotela na sveži zrak.

Službojoči uradnik z. Demark je dal po delavcih preiskati kraj padca, kjer je pooblašeno močno zarostlo in pada dobrih 8 m globoko. Trava je bila sicer pomandrana, o ženi pa ni bilo sledu. Ali je bila nesreča s srečnim izidom, ali izjalovljen samomor, vsekakor pa je dogodek potnike jako vznemiril.

Samomor upokojenega uradnika

Celje, 7. junija

Davi okrog 7. je prispel v stanovanje upokojenega sodnega kancelista Karla Novaka v Gosposki ulici 18. neki mlekár iz celjske okolice, ki je dnevno prinašal Novakovim mleko. Ker mu pa Novak že dalje časa ni plačal mleka, ga je včeraj zjutraj mlekár terjal za dolg. Novak mu je obljubil, da mu bo danes zjutraj plačal. Ko je mlekár potrkal na Novakova vrata, se mu ni nihče odzval. Ker vrata niso bila zaklenjena, je stonil v sobo, toda v istem trenutku je tudi že odskočil iz sobe, kjer je na oknu obesen visel Novak, in glasno kričel odhitel na policijo. Takoj se je podal v Novakovo stanovanje pol. nadzornik Verčkovnik z višjim stražnikom Česnikom, s katerim sta na oknu obesenega Novaka odrezala in ga položila na tla, nakar sta ga skušala z umetnim dihanjem spraviti k življenju. Njun trud je bil zaman. Ko sta natančneje pogledala po sobi, sta opazila, da so poleg postelje tla krvava. Odledala sta Novaka in opazila na njegovi levici v zapestju prerezano žilo. Novak si

Na vlažni cesti

bo vozil Vaš motor z nezmanjšano sigurnostjo, ako ga opremite s Continental - block pnevmatikami. Ostri robi preprečajo drsenje na stran posebno na ovinkih in dajo motorju dobro in sigurno vožnjo. Ako želite štediti Vaše živce, vozite ...

Continental

je najprej s klino za brivski aparat prerezal žilo, ker pa je prepočasno umiral, se je premislil, pritržil 1 meter dolga, novo, konopeno vrv vrh sobnega okna, nato zadrgnil zanjko okrog vratu in se spustil na kolena. V tem položaju je bil najden in gledal s posimelim obrazom skozi okno na ulico.

Vest o tragični smrti splošno znanega Celjana se je bliskovito raznesla po mestu in se je pred hišo, kjer je stanovala Novakova obitelj, zbrala velika množica ljudi.

Novak je bil že dalje časa vpokojen in je prejemal mesečno 2400 Din pokojnine.

Bil je oženjen s soprogo Adelo, ki je pa težko bolna in že 4 mesece ne more vstati iz postelje. Novak je zapustil tudi tri otroke, ki vsi trije obiskujejo tukajšnjo mestno osnovno šolo. Novak se je zadnje čase udajal pijaci in je tudi včeraj prišel vinjen domov. Za družino se ni dosti brigal. V svoji sobici si je uredil primitivno litografsko delavnico, v kateri je izdeloval razne napisne table, vizitke in podobno. Zapustil je več pisem, adresiranih na razne znanee v Celju. Na enem izmed pisem je bilo z nergovno pisavo napisano »Testament Karla Novaka, sodnega uradnika v pokouju v Celju«.

Šestdesetletnica gimnazije v Ptuj

Danes in jutri proslavlja gimnazija v Ptuj svoj 60-letnico. Zgodovina tega važnega učnega zavoda je tesno zvezana s slovenskim prosvetnim gibanjem. Ko se je leta 1864. osnovala v Ptuj Narodna čitalnica, je občinski mestni odbor sklenil, naj se ustanovi tudi srednja šola za višjo izobrazbo pebivalstva. Dve leti pozneje je deželni odbor ta predlog sprejel, po poga-

delovanja na ptujski gimnaziji. Slovenskim tovaršem, ki so drug za drugim prihajali v Ptuj, je bil najboljši mentor in najblagotnejši tovariš v šoli in izven nje. Zavodu posveča vse svoje moči, a ima še vedno dovolj vneme in truda za drugo nacionalno in kulturno delo. Dijaki imajo v njem dobrega očeta. Z dobrohotnimi besedami jih navaja k delu in daje sam naj-

Učiteljski zbor gimnazije v Ptuj

janjih z učno oblastjo je bilo sklenjeno, da se osnuje nižja realna ali nižja gimnazija in je pred 61. leti prodrl predlog deželne realne gimnazije. Koncem julija 1869. je bila podpisana pogodba med ptujsko mestno občino in deželnim odborom glede plačevanja učiteljev, oskrbe in vzdrževanja zavoda.

S 1. oktobrom 1869. se je otvoril prvi razred s 46 učenci. Število učencev je narasčalo in je že leta 1872. prosila mestna občina deželni odbor, naj se nižja gimnazija razširi v popolno višjo gimnazijo. Pet let se je trudila mestna občina za izpopolnitev gimnazije, a ni imela uspeha. Leta 1878 je bila spremenjena ptujska realna gimnazija v čisto nižjo gimnazijo in je ostala humanistična do šolskega leta 1919-1920., ko se je z dugimi slovenskimi gimnazijami vred spremenila v realno gimnazijo s francoskim jezikom mesto grškega.

V predvojni dobi so se Nemci prizadevali na vse kriplje, da bi zmanjšali število slovenskih dijakov. Ustanovili so nemški dijaški dom, ki ni mudil svojim gojencem le oskrbo, temveč jih je nadzoroval in vodil tudi pri učenju. Slovenski živeli pa se je kljub temu močno uveljavljal v tem zavodu. Svetovna vojna je zadela tudi ptujsko gimnazijo. Ko je Italija napovedala vojno, je vojaška oblast zasedla poslopje. In baš tedaj, ko so Slovenci v ptujskem okraju toliko trpeli, je prvič zaplapolala na ptujski gimnaziji slovenska zastava. Razobesili so jo 16. maja 1915. vojaški ljubljanskega čestopolka št. 17., ki so bili v njej nastanjeni.

Dne 15. februarja 1919. je z odlokom višjega šolskega sveta dobila gimnazija naziv: Državna gimnazija v Ptuj. Mesec dni pozneje so bili odpuščeni 4 nemški profesorji in na njih mesta so prišli 4 Slovenci. Prvi slovenski ravnatelj ptujske gimnazije je bil bivši profesor vojaške akademije na Reki Fran Vaida. Njegov naslednik pa je od leta 1928. dr. Josip Komljanec.

Ravnatelj dr. Komljanec bo imel kmalu za seboj že 30 let naporega in vztrajnega

lepši vzgled delavnosti. Velike so njegove zasluge pri dijaški kuhinji in lepo število dijakov je, ki jih je njegova dobra beseda rešila raznih nepravil.

Ne le slavljenci gimnazije, temveč tudi osivelemu ravnatelju dr. Komljanu veljajo Horacijeve besede: Exegi monumentum aere perennius.

Napad v tivolskem gozdu

Ljubljana, 7. junija

Terezinka, doma iz okolice Celja, si je zazelela službe v Ljubljani in je pred kakim tednom prispela sem. Tu je brodira po ulicah in ni vedela, kaj početi. Slednjič je šla v neko stransko ulico, kjer je zagledala na nekih vratih listek, da se odda stanovanje. Bilo je že precej pozno in Terezinka je seveda zaskrbelo, kje bo spala. Zgledala se je pri starejši gospe in kmalu sta se pokodili za posteljo. Mlado dekle je bilo tako rešeno zaenkrat najhujših skrbi. Spala je pri omenjeni gospe že par noči, potem si je hotela na vsak način poiskati službo.

Včeraj je hodila po vsem mestu, obiskala par posredovalnic za službe, a ni našla ničesar primernege. V torbici je imela še kakih 300 Din in je odšla gori pod Tivoli in proti veselejšim. Pozneje se je sprehajala po parku ter srečala štiri mlade fante. Fantje so jo pričeli sprva prijazno nazovarjati in so jo med pogovorom zapeljali višje gori v gozd. Ura je bila že pozna, ko se je Terezinka namenila domov. Nenadoma pa so skočili prej prijazni moški proti njej in jo sili v torbico z denarjem, nakar so jo vrgli na tla. Eden izmed njih ji je iztrgal iz rok tudi torbico z denarjem, nakar so vsi pobegnili čez hrib in se izgubili v temi. Preplašena Terezinka se je vsa potolčena podala pozneje nazaj v mesto, vendar pa ni mogla domov, ker ni imela ključa. Slednjič jo je okrog polnoči ustavil na Dunajski cesti stražnik in jo povabil, ker se mu je zdela sumljiva, s seboj na policijo. Tamkaj so menili spocetka, da imajo pred seboj kako izgubljeno dekle, vendar pa se je pozneje ugotovilo, da odgovarjajo njene navedbe resnici. Policija je priredila zaradi tega v tivolskem gozdu racijo, vendar napadalcev še ni mogla izslediti. Mlade propalce izsledujejo sedaj detektivni Mlada, komaj 18-letna Terezija je seveda zaenkrat izgubila vsako veselje do bivanja v Ljubljani in se je odpeljala nazaj v rodno vasico.

NEMORALA

Danes vesela premijera!

Nemorala

V glavni vlogi ELLEN RICHTER, dražestna očarljiva operetna diva, ki se temeljito osveti učenemu profesorju astronomije, zakrknjenemu sovražniku žensk za njegove staromodne predsodke. Smeh! Smeh!

POZOR! Edini Elitni kino Matca prinaša še vedno premijere veletilmov!

NEMORALA

Popolnoma novo! Salve smeha! Velezabavno!

Premijera danes ob 4., pol 6., pol 8. in 9.

ELITNI KINO MATICA

Tel. 2124.

Parola za nedeljo: Velesejem!

Domače vesti

„Življenje in svet“ št. 23.

Pravkar je izšla šte. 23 popularne tedenske revije „Življenje in svet“ z naslednjo vsebino: Na uvodnem mestu priložuje zanimivo razpravo (s štirimi slikami)

Zakaj se ptice selijo

Ki se bavi s problematiko pomladanske selitve ptic. Avtor razprave odgovarja na to vprašanje: Pozimi morajo ptice selitve na jug, ker jim nudi sever premalo hrane, pomlad pa jih pozove nazaj s svojim mrazom, ki je za življenje prav tako varen kakor hrana.

Ob priliki sedemdesetletnice smrti najpomembnejšega državnika 19. stoletja je napisal S-us članek (s sliko)

Metternichi

Ki opisuje „Bismarckova habsburške politike“, smiselneza bremena nemogočega miselnega in socialnega reda.

Dr. Vl. Bartol razpravlja v članku (s sliko)

Pozabljena veda

ali more postati hromantika znanost, kakor sledi sestavek (s štirimi slikami)

Barcelona

napisane ob priliki velike razstave v tem španjskem mestu, kjer je zastopana tudi naša država in celo naša ožja domovina Slovenija.

Nato sledi prvi članek o ekspedicijski službi saharsovo puščavo od Alžira do Ekvatorialne Afrike (s štirimi slikami)

Iz Alžira proti Čadskemu jezeru

kjer popisuje vodja ekspedicijske Siskit Burbonski svoje vtiske in doživljanja.

Spominu velikega ruskega pesnika-preroka je posvečen ob 130-letnici njegovega rojstva članek (s sliko)

Aleksander Puškin

nakar sledi veleslovesno nadaljevanje (s sliko) dr. Vl. Travnarjeve razprave o

Čarovništvo in čarovniški procesi

ki obravnava udejstvovanje čarovnic in sredstva soper začaranje.

O največjem osvajanju ženskih src, čigar slava ni potemlela niti po stoletjih od njegove smrti, govori članek (z dvema slikama)

Casanova, nesmrtni ljubavnik in pozabljeni učenjak

ki je umrl v Duhoovem na Češkem, kjer je po tolikih blodnjah za večno legel v češko zemljo. Nato sledi črtica češkega pisatelja Pavla Dušana

Smrt pešca Lubasa

in zanimiv sestavek o lažnem kliniku dvajsetega stoletja

„Če verjameš, ali ne!“

Številki je priložena lepa umetniška priloga Celje

po originalu g. Ivana Erhartiča.

„Življenje in svet“ izhaja tedensko in stane poltolen (zaključena knjiga) Din 40, četrtletno Din 20, mesečno Din 8, posamezna številka pa samo Din 2. — Naroča se v upravi: Ljubljana, Kladjeva ulica 5.

* Premija državne razredne loterije je porazdeljena med Beogradom, Zagrebom in Splitom. Veliko premijo državne razredne loterije v znesku 1,2 milijona dinarjev je dobila številka 42.126, katere dobiček sicer znaša le 2000 dinarjev. Številke so kakor znano dvojne in usoda je hotela, da se glavne premije veselijo tri mesta, Beograd, Zagreb in Split. Najuspešnejši je Zagreb, kjer sta bili prodani dve polovici, ena pri bančni komandanti družbi A. Rein in drug, druga pa v menjalnici Prve hrvatske štedionice. V Splitu je bila prodana ena polovica srečne številke pri trdnici Jordan Matosevič, v Beogradu pa pri trdnici Braca Vasić. Beograjski srečnik je mali trgovec s Čukarice Danilo Petković. Malo premijo v znesku pol milijona dinarjev je zadela številka 56.498, ki je bila prodana v Herceg Novem pri trdnici Nikola Doklešić.

* 10-letnica zagrebške pedagoške šole. Koncem letošnjega leta bo preteklo 10 let, odkar obstaja visoka pedagoška šola v Zagrebu, ki je dala doslej okrog 600 učiteljev meščanskih šol in učiteljskih ter leno število šolskih nadzornikov. To je naš najstarejši zavod za višje izobraževanje učitelstva. Društvo slušateljev visoke pedagoške šole v Zagrebu namerava ob proslavi 10-letnice izdati almanah, v katerem bodo izšle razprave iz teoretične in praktične pedagogike, dalje razprave iz posameznih strokovnih predmetov in statistično poročilo o šoli. Pozitivno absolvente k sodelovanju in prosimo, da pošljejo svoje prispevke najkasneje do 1. oktobra Društvu slušateljev pedagoške šole v Zagrebu.

* Kraljevič Tomislav pokrovitelj „Jeka i Jadranca“, Jugoslovnsko pevsko društvo Jeka sa Jadrana“ na Sušaku, ki je lansko leto bilo gost Beograda in s svojim koncerti v prestolici vzbudilo veliko navdušenje, je prejel sedaj častno odlikovanje: pokroviteljstvo kraljeviča Tomislava.

* Imenovanje v šumarski službi. Za šumarske nadsvetnike v 5. skupini I. kategorije so imenovani: Franjo Sulaj pri okrajnem glavarstvu v Novem mestu, Izo Kraut pri okrajnem glavarstvu v Kranju, Fran Lampe pri velikem županu mariborske oblasti, Antu Ružič pri okrajnem glavarstvu v Mariboru, Gustav Hrčič pri okrajnem glavarstvu v Murski Soboti in Cvetko Rožič pri šumski upravi na Bledu.

* Nov inženier. G. Vladimir Štebinger, sin ravnatelja ljubljanske licejske knjižnice, g. dr. Janka Štebingerja, je položil na tehniški v Pragi zadnje izpite s prav dobrim uspehom ter postal inženier elektrotehnike. Čestitamo!

* Iz sodne službe. Sodniški izpit je napravil s prav dobrim uspehom g. Aleksander Trampuš, sodni praktikant pri okrajnem sodišču v Mariboru.

* Smrtina kosa. V Ljutomeru je podlegla dolga boleznij gosa Marija Karbova učiteljeva vdova, stara 58 let. K večnemu počitku jo položijo jutri ob 17. — V Stični je umrl g. Ignacij Lampret, bivši lesni trgovec, znan širom Dolenjske, v starosti 78 let. Pred 3 meseci se je pri znani železni-

ski nesreči v Radohovi vasi smrtno ponesrečil njegov sin in dasi je bil vzlic svoji starosti čil in zdrav, vendar tega udarca ni mogel preboleti. Pogreb blagopokojnika bo jutri ob 10. Pokojnikoma blag spomin, zahajojim naše sožalje!

* Izplačevanje pogrebni za državne uslužbenca. Po smrti državnega uslužbenca, aktivnega ali upokojenega, se izplača pogrebni za iznosu enomesečnih prejemkov umrlega. Pod rednimi prejemki je mišljena tudi osebna in rodbinska draginska doklada. Odbitki (na primer davek) se pri izplačilu ne upoštevajo. Pogrebni se izplača samo osebi, ki je poravnala pogrebne stroške umrlega uslužbenca. Žena, oziroma ostali sorodniki nimajo te pravice, če niso krili pogrebni stroške.

* Skupščina slovenskega planinskega društva je sklicana na nedeljo 23. t. m. ob 10. dopoldne v Ljubljano v prostore Uniona.

* Pri proslavi Zrinskega in Frankopana na Ožlju gradu je sodelovalo tudi železničarsko pevsko društvo „Sava“ iz Zagreba. Pod vodstvom prof. Dobroniča je zapelo pesem „Morje adrijsko“. V tem odličnem pevskem društvu so zastopani in lepem številu v Zagrebu bivači Slovenci in je bilo tako sodelovanje tega društva še posebno pomembno pri lepi proslavi.

* Z zagrebške univerze. Rektorat univerze v Zagrebu je razpisal natečaj za mesto docenta za mednarodno javno pravo na juridični fakulteti. Pravilo opremljene prošnje, curriculum vitae ter znanstvena dela naj se vlože pri rektoratu do 15. septembra letos.

* Polovična vožnja na jutrišnje celjsko pridelitev Jugoslovnske Matice in „Soče“ velja za vse udeležence in vse vlake razen SOE od 7. do 11. t. m.

* Poroka. Dne 4. t. m. se je poročil v Osijek kapetan 41. p. p. g. Dragutin Šturm, sin odvetnika dr. Šturma v Metliki, z go. Štefco Pilarjevo, vdovo po san. podpolkovniku dr. Pilarju. Poročil ju je kanonik in dekan g. Bezetzky. Kumovala sta: mestni dubrovniški škof g. dr. Josip Carević, žemnu pa g. Franci Hrehorič, veletrgovec v Ljubljani. Novoporočencema obilo sreče!

* Vpisovanje delnic za privilegirano Agrarno banko. Vlada komisar za privilegirano Agrarno banko v Beogradu je poslal postnemu ravnateljstvu v Ljubljani tisoč letakov na katerih vabi širše sloje našega prebivalstva, da podpišejo delnice za novo ustanovljeno privilegirano Agrarno bankoV teh razglasih so danes podrobna pojasnila glede vpisa akcij. Ravnateljstvo razpošilja te razglase na vse pošte, da jih izobesijo na najbolj vidnih mestih, ki so pristopna strankam, da bodo vsi sloji naroda obveščeni o tej akciji.

* Prva žena upravni uradnik v naši državi. Z odlokom ministra za notranje zadeve je imenovana za pripravnika v upravi mesta Beograda v 9. skupini I. kategorije gospodična dr. Marija Ilićeva, ki je v naši državi prva žena, ki je stopila v upravno službo. Njeno imenovanje je važno tudi glede na reformo, ki jo uvaja naš novi kazenski zakon, ki predvideva mladinska sodišča. Gospodična dr. Ilićeva je objavila celo serijo člankov o razvoju in današnjem stanju zaščite dece in mladine.

* Vpisovanje delnic za privilegirano Agrarno banko. Vlada komisar za privilegirano Agrarno banko v Beogradu je poslal postnemu ravnateljstvu v Ljubljani tisoč letakov na katerih vabi širše sloje našega prebivalstva, da podpišejo delnice za novo ustanovljeno privilegirano Agrarno bankoV teh razglasih so danes podrobna pojasnila glede vpisa akcij. Ravnateljstvo razpošilja te razglase na vse pošte, da jih izobesijo na najbolj vidnih mestih, ki so pristopna strankam, da bodo vsi sloji naroda obveščeni o tej akciji.

* Prva žena upravni uradnik v naši državi. Z odlokom ministra za notranje zadeve je imenovana za pripravnika v upravi mesta Beograda v 9. skupini I. kategorije gospodična dr. Marija Ilićeva, ki je v naši državi prva žena, ki je stopila v upravno službo. Njeno imenovanje je važno tudi glede na reformo, ki jo uvaja naš novi kazenski zakon, ki predvideva mladinska sodišča. Gospodična dr. Ilićeva je objavila celo serijo člankov o razvoju in današnjem stanju zaščite dece in mladine.

* Vpisovanje delnic za privilegirano Agrarno banko. Vlada komisar za privilegirano Agrarno banko v Beogradu je poslal postnemu ravnateljstvu v Ljubljani tisoč letakov na katerih vabi širše sloje našega prebivalstva, da podpišejo delnice za novo ustanovljeno privilegirano Agrarno bankoV teh razglasih so danes podrobna pojasnila glede vpisa akcij. Ravnateljstvo razpošilja te razglase na vse pošte, da jih izobesijo na najbolj vidnih mestih, ki so pristopna strankam, da bodo vsi sloji naroda obveščeni o tej akciji.

* Prva žena upravni uradnik v naši državi. Z odlokom ministra za notranje zadeve je imenovana za pripravnika v upravi mesta Beograda v 9. skupini I. kategorije gospodična dr. Marija Ilićeva, ki je v naši državi prva žena, ki je stopila v upravno službo. Njeno imenovanje je važno tudi glede na reformo, ki jo uvaja naš novi kazenski zakon, ki predvideva mladinska sodišča. Gospodična dr. Ilićeva je objavila celo serijo člankov o razvoju in današnjem stanju zaščite dece in mladine.

* Vpisovanje delnic za privilegirano Agrarno banko. Vlada komisar za privilegirano Agrarno banko v Beogradu je poslal postnemu ravnateljstvu v Ljubljani tisoč letakov na katerih vabi širše sloje našega prebivalstva, da podpišejo delnice za novo ustanovljeno privilegirano Agrarno bankoV teh razglasih so danes podrobna pojasnila glede vpisa akcij. Ravnateljstvo razpošilja te razglase na vse pošte, da jih izobesijo na najbolj vidnih mestih, ki so pristopna strankam, da bodo vsi sloji naroda obveščeni o tej akciji.

* Prva žena upravni uradnik v naši državi. Z odlokom ministra za notranje zadeve je imenovana za pripravnika v upravi mesta Beograda v 9. skupini I. kategorije gospodična dr. Marija Ilićeva, ki je v naši državi prva žena, ki je stopila v upravno službo. Njeno imenovanje je važno tudi glede na reformo, ki jo uvaja naš novi kazenski zakon, ki predvideva mladinska sodišča. Gospodična dr. Ilićeva je objavila celo serijo člankov o razvoju in današnjem stanju zaščite dece in mladine.

* Vpisovanje delnic za privilegirano Agrarno banko. Vlada komisar za privilegirano Agrarno banko v Beogradu je poslal postnemu ravnateljstvu v Ljubljani tisoč letakov na katerih vabi širše sloje našega prebivalstva, da podpišejo delnice za novo ustanovljeno privilegirano Agrarno bankoV teh razglasih so danes podrobna pojasnila glede vpisa akcij. Ravnateljstvo razpošilja te razglase na vse pošte, da jih izobesijo na najbolj vidnih mestih, ki so pristopna strankam, da bodo vsi sloji naroda obveščeni o tej akciji.

* Prva žena upravni uradnik v naši državi. Z odlokom ministra za notranje zadeve je imenovana za pripravnika v upravi mesta Beograda v 9. skupini I. kategorije gospodična dr. Marija Ilićeva, ki je v naši državi prva žena, ki je stopila v upravno službo. Njeno imenovanje je važno tudi glede na reformo, ki jo uvaja naš novi kazenski zakon, ki predvideva mladinska sodišča. Gospodična dr. Ilićeva je objavila celo serijo člankov o razvoju in današnjem stanju zaščite dece in mladine.

* Vpisovanje delnic za privilegirano Agrarno banko. Vlada komisar za privilegirano Agrarno banko v Beogradu je poslal postnemu ravnateljstvu v Ljubljani tisoč letakov na katerih vabi širše sloje našega prebivalstva, da podpišejo delnice za novo ustanovljeno privilegirano Agrarno bankoV teh razglasih so danes podrobna pojasnila glede vpisa akcij. Ravnateljstvo razpošilja te razglase na vse pošte, da jih izobesijo na najbolj vidnih mestih, ki so pristopna strankam, da bodo vsi sloji naroda obveščeni o tej akciji.

* Prva žena upravni uradnik v naši državi. Z odlokom ministra za notranje zadeve je imenovana za pripravnika v upravi mesta Beograda v 9. skupini I. kategorije gospodična dr. Marija Ilićeva, ki je v naši državi prva žena, ki je stopila v upravno službo. Njeno imenovanje je važno tudi glede na reformo, ki jo uvaja naš novi kazenski zakon, ki predvideva mladinska sodišča. Gospodična dr. Ilićeva je objavila celo serijo člankov o razvoju in današnjem stanju zaščite dece in mladine.

* Vpisovanje delnic za privilegirano Agrarno banko. Vlada komisar za privilegirano Agrarno banko v Beogradu je poslal postnemu ravnateljstvu v Ljubljani tisoč letakov na katerih vabi širše sloje našega prebivalstva, da podpišejo delnice za novo ustanovljeno privilegirano Agrarno bankoV teh razglasih so danes podrobna pojasnila glede vpisa akcij. Ravnateljstvo razpošilja te razglase na vse pošte, da jih izobesijo na najbolj vidnih mestih, ki so pristopna strankam, da bodo vsi sloji naroda obveščeni o tej akciji.

* Prva žena upravni uradnik v naši državi. Z odlokom ministra za notranje zadeve je imenovana za pripravnika v upravi mesta Beograda v 9. skupini I. kategorije gospodična dr. Marija Ilićeva, ki je v naši državi prva žena, ki je stopila v upravno službo. Njeno imenovanje je važno tudi glede na reformo, ki jo uvaja naš novi kazenski zakon, ki predvideva mladinska sodišča. Gospodična dr. Ilićeva je objavila celo serijo člankov o razvoju in današnjem stanju zaščite dece in mladine.

* Vpisovanje delnic za privilegirano Agrarno banko. Vlada komisar za privilegirano Agrarno banko v Beogradu je poslal postnemu ravnateljstvu v Ljubljani tisoč letakov na katerih vabi širše sloje našega prebivalstva, da podpišejo delnice za novo ustanovljeno privilegirano Agrarno bankoV teh razglasih so danes podrobna pojasnila glede vpisa akcij. Ravnateljstvo razpošilja te razglase na vse pošte, da jih izobesijo na najbolj vidnih mestih, ki so pristopna strankam, da bodo vsi sloji naroda obveščeni o tej akciji.

* Prva žena upravni uradnik v naši državi. Z odlokom ministra za notranje zadeve je imenovana za pripravnika v upravi mesta Beograda v 9. skupini I. kategorije gospodična dr. Marija Ilićeva, ki je v naši državi prva žena, ki je stopila v upravno službo. Njeno imenovanje je važno tudi glede na reformo, ki jo uvaja naš novi kazenski zakon, ki predvideva mladinska sodišča. Gospodična dr. Ilićeva je objavila celo serijo člankov o razvoju in današnjem stanju zaščite dece in mladine.

* Vpisovanje delnic za privilegirano Agrarno banko. Vlada komisar za privilegirano Agrarno banko v Beogradu je poslal postnemu ravnateljstvu v Ljubljani tisoč letakov na katerih vabi širše sloje našega prebivalstva, da podpišejo delnice za novo ustanovljeno privilegirano Agrarno bankoV teh razglasih so danes podrobna pojasnila glede vpisa akcij. Ravnateljstvo razpošilja te razglase na vse pošte, da jih izobesijo na najbolj vidnih mestih, ki so pristopna strankam, da bodo vsi sloji naroda obveščeni o tej akciji.

* Prva žena upravni uradnik v naši državi. Z odlokom ministra za notranje zadeve je imenovana za pripravnika v upravi mesta Beograda v 9. skupini I. kategorije gospodična dr. Marija Ilićeva, ki je v naši državi prva žena, ki je stopila v upravno službo. Njeno imenovanje je važno tudi glede na reformo, ki jo uvaja naš novi kazenski zakon, ki predvideva mladinska sodišča. Gospodična dr. Ilićeva je objavila celo serijo člankov o razvoju in današnjem stanju zaščite dece in mladine.

* Vpisovanje delnic za privilegirano Agrarno banko. Vlada komisar za privilegirano Agrarno banko v Beogradu je poslal postnemu ravnateljstvu v Ljubljani tisoč letakov na katerih vabi širše sloje našega prebivalstva, da podpišejo delnice za novo ustanovljeno privilegirano Agrarno bankoV teh razglasih so danes podrobna pojasnila glede vpisa akcij. Ravnateljstvo razpošilja te razglase na vse pošte, da jih izobesijo na najbolj vidnih mestih, ki so pristopna strankam, da bodo vsi sloji naroda obveščeni o tej akciji.

* Prva žena upravni uradnik v naši državi. Z odlokom ministra za notranje zadeve je imenovana za pripravnika v upravi mesta Beograda v 9. skupini I. kategorije gospodična dr. Marija Ilićeva, ki je v naši državi prva žena, ki je stopila v upravno službo. Njeno imenovanje je važno tudi glede na reformo, ki jo uvaja naš novi kazenski zakon, ki predvideva mladinska sodišča. Gospodična dr. Ilićeva je objavila celo serijo člankov o razvoju in današnjem stanju zaščite dece in mladine.

* Vpisovanje delnic za privilegirano Agrarno banko. Vlada komisar za privilegirano Agrarno banko v Beogradu je poslal postnemu ravnateljstvu v Ljubljani tisoč letakov na katerih vabi širše sloje našega prebivalstva, da podpišejo delnice za novo ustanovljeno privilegirano Agrarno bankoV teh razglasih so danes podrobna pojasnila glede vpisa akcij. Ravnateljstvo razpošilja te razglase na vse pošte, da jih izobesijo na najbolj vidnih mestih, ki so pristopna strankam, da bodo vsi sloji naroda obveščeni o tej akciji.

* Prva žena upravni uradnik v naši državi. Z odlokom ministra za notranje zadeve je imenovana za pripravnika v upravi mesta Beograda v 9. skupini I. kategorije gospodična dr. Marija Ilićeva, ki je v naši državi prva žena, ki je stopila v upravno službo. Njeno imenovanje je važno tudi glede na reformo, ki jo uvaja naš novi kazenski zakon, ki predvideva mladinska sodišča. Gospodična dr. Ilićeva je objavila celo serijo člankov o razvoju in današnjem stanju zaščite dece in mladine.

* Vpisovanje delnic za privilegirano Agrarno banko. Vlada komisar za privilegirano Agrarno banko v Beogradu je poslal postnemu ravnateljstvu v Ljubljani tisoč letakov na katerih vabi širše sloje našega prebivalstva, da podpišejo delnice za novo ustanovljeno privilegirano Agrarno bankoV teh razglasih so danes podrobna pojasnila glede vpisa akcij. Ravnateljstvo razpošilja te razglase na vse pošte, da jih izobesijo na najbolj vidnih mestih, ki so pristopna strankam, da bodo vsi sloji naroda obveščeni o tej akciji.

* Prva žena upravni uradnik v naši državi. Z odlokom ministra za notranje zadeve je imenovana za pripravnika v upravi mesta Beograda v 9. skupini I. kategorije gospodična dr. Marija Ilićeva, ki je v naši državi prva žena, ki je stopila v upravno službo. Njeno imenovanje je važno tudi glede na reformo, ki jo uvaja naš novi kazenski zakon, ki predvideva mladinska sodišča. Gospodična dr. Ilićeva je objavila celo serijo člankov o razvoju in današnjem stanju zaščite dece in mladine.

Svetovno vojno v živih slikah vidite, ako poseđite bojno igro

„KALVARIJA“

dne 8. in 9. junija ob 20. uri na Kodeljevem. Predprodaja vstopnic »Orlji«
Dunajska cesta 14.

* Vrnitev iz ruskega ujetništva po petnajstih letih. Te dni se je po petnajstih letih vrnil neki Steva Vujčić domov v Sento iz ruskega ujetništva. Njegova rodbina ni dobila od njega ves čas nikakega sporočila in je opravičeno domnevala, da je pogrešanec že davno umrl. Vujčić je do leta 1927. živel v Krasnojarsku, potem pa v Moskvi. Pravi, da je še danes mnogo naših ujetnikov v Rusiji. Mnogi bi se radi vrnili, a nimajo sredstev niti za potni list, še manj pa za potovanje.

* Zaradi strele onemel. V Vinkovcih je v sredo zvečer treskalo in grmelno. Tamkajšnji soboslikarski mojster Franjo Pek je zaradi tega hotel zapreti okno. V trenutku pa se je močno zabliškalo in v bližini je udarila strela. Pek se je iz strahu zgrudil na tla, a ko se je zopet zavedel, ni mogel govoriti; onemel je popolnoma. Le s kretinami dale znamenja, da ga boli v prsih.

* V vlaku okraden. Ključavničar na zagrebškem kolodvoru Sava Anton Klinar je imel predčerašnjim slab dan. Z vlakom se je peljal v Jasenovac. Ker je bil utrujen, je kmalu zadremal. To pa je izkoristil neki žepar, ki mu je iz žepa izmaknil njegove borne pare v znesku 120 dinarjev in razne listine. Ko se je Klinar prebudil, je pregledal ves vlak, a tatu ni mogel najti. Svojo nezgodo je prijavil policiji.

* Doxa — precezijska ura. F. Čuden, Prešernova 1.

* KAŠELJ, PREHLAD, HRIPAVOST, PLJUČNE BOLEZNI sigurno zdravi Sirofen. Dobiva se v lekarnah.

* Oblike kemično čistil, barva, plisira in lika tovarna Jos. Reich.

* Turistom in izletnikom vtludno naznanjam, da bom na novo otvoril 9. t. m. restavracijo tik železniške postaje Zirovnica. Na dobra topla in mrzla jedila ter dobro kapljico vtludno vabim Mežek Franc. 732

* KASSEL, PREHLAD, HRIPAVOST, PLJUČNE BOLEZNI sigurno zdravi Sirofen. Dobiva se v lekarnah.

* Oblike kemično čistil, barva, plisira in lika tovarna Jos. Reich.

* Turistom in izletnikom vtludno naznanjam, da bom na novo otvoril 9. t. m. restavracijo tik železniške postaje Zirovnica. Na dobra topla in mrzla jedila ter dobro kapljico vtludno vabim Mežek Franc. 732

* KASSEL, PREHLAD, HRIPAVOST, PLJUČNE BOLEZNI sigurno zdravi Sirofen. Dobiva se v lekarnah.

* Oblike kemično čistil, barva, plisira in lika tovarna Jos. Reich.

* Turistom in izletnikom vtludno naznanjam, da bom na novo otvoril 9. t. m. restavracijo tik železniške postaje Zirovnica. Na dobra topla in mrzla jedila ter dobro kapljico vtludno vabim Mežek Franc. 732

* KASSEL, PREHLAD, HRIPAVOST, PLJUČNE BOLEZNI sigurno zdravi Sirofen. Dobiva se v lekarnah.

* Oblike kemično čistil, barva, plisira in lika tovarna Jos. Reich.

* Turistom in izletnikom vtludno naznanjam, da bom na novo otvoril 9. t. m. restavracijo tik železniške postaje Zirovnica. Na dobra topla in mrzla jedila ter dobro kapljico vtludno vabim Mežek Franc. 732

* KASSEL, PREHLAD, HRIPAVOST, PLJUČNE BOLEZNI sigurno zdravi Sirofen. Dobiva se v lekarnah.

* Oblike kemično čistil, barva, plisira in lika tovarna Jos. Reich.

* Turistom in izletnikom vtludno naznanjam, da bom na novo otvoril 9. t. m. restavracijo tik železniške postaje Zirovnica. Na dobra topla in mrzla jedila ter dobro kapljico vtludno vabim Mežek Franc. 732

* KASSEL, PREHLAD, HRIPAVOST, PLJUČNE BOLEZNI sigurno zdravi Sirofen. Dobiva se v lekarnah.

* Oblike kemično čistil, barva, plisira in lika tovarna Jos. Reich.

* Turistom in izletnikom vtludno naznanjam, da bom na novo otvoril 9. t. m. restavracijo tik železniške postaje Zirovnica. Na dobra topla in mrzla jedila ter dobro kapljico vtludno vabim Mežek Franc. 732

* KASSEL, PREHLAD, HRIPAVOST, PLJUČNE BOLEZNI sigurno zdravi Sirofen. Dobiva se v lekarnah.

* Oblike kemično čistil, barva, plisira in lika tovarna Jos. Reich.

* Turistom in izletnikom vtludno naznanjam, da bom na novo otvoril 9. t. m. restavracijo tik železniške postaje Zirovnica. Na dobra topla in mrzla jedila ter dobro kapljico vtludno vabim Mežek Franc. 732

* KASSEL, PREHLAD, HRIPAVOST, PLJUČNE BOLEZNI sigurno zdravi Sirofen. Dobiva se v lekarnah.

* Oblike kemično čistil, barva, plisira in lika tovarna Jos. Reich.

* Turistom in izletnikom vtludno naznanjam, da bom na novo otvoril 9. t. m. restavracijo tik železniške postaje Zirovnica. Na dobra topla in mrzla jedila ter dobro kapljico vtludno vabim Mežek Franc. 732

* KASSEL, PREHLAD, HRIPAVOST, PLJUČNE BOLEZNI sigurno zdravi Sirofen. Dobiva se v lekarnah.

* Oblike kemično čistil, barva, plisira in lika tovarna Jos. Reich.

* Turistom in izletnikom vtludno naznanjam, da bom na novo otvoril 9. t. m. restavracijo tik železniške postaje Zirovnica. Na dobra topla in mrzla jedila ter dobro kapljico vtludno vabim Mežek Franc. 732

* KASSEL, PREHLAD, HRIPAVOST, PLJUČNE BOLEZNI sigurno zdravi Sirofen. Dobiva se v lekarnah.

* Oblike kemično čistil, barva, plisira in lika tovarna Jos. Reich.

skih nastopov, deklamacij, orkestralnih točk ter rajalnih in telovadnih nastopov. Prva akademija bo popoldne ob 15., druga pa ob 20. Posamezna sporeda bosta trajala nekaj manj kakor 2 uri. Občinstvo ponovno opozarjamo na obe dve prireditvi in vabimo na mnogobrojen poset. Cene posameznih vstopnic so zelo nizke. Predprodaja vstopnic v veži pred dvorano Uniona od 10—12, ter od 14—15. in od 19. dalje.

* Dve interni produkciji gojencev šole Glasbene Matice v Ljubljani. V soboto 8. in v ponedeljek 10. t. m. vsakokrat ob 17. bosta v pevski dvorani poslopja Glasbene Matice v Vegovi ulici interni produkciji gojencev šole Glasbene Matice, h katerima vabi ravnateljstvo starše gojencev, odnosno namestnike staršev in sorodnike posameznih gojencev. Dobrodošli so tudi prijatelji Glasbene Matice, ki se zanimajo za napredek šole. Na I. produkciji danes v soboto ob 17. bo nastopilo 16 go

Premijo 1 milijon 200.000 dinarjev

je zadela dne 6. junija t. l. pri nas kupljena
polovična srečka štev. 42.126

Bankovno
komanditno društvo

A. REIN I DRUG., ZAGREB

Ga'eva ulica 8
Trg Kralja Tomislava br. 17
Preradovičev trg 5

Michel Zévaco:

V krempljih inkvizicije

Zgodovinski roman.

Ko se je pozdravil z Giraldo in se zahvalil Juani za njeno skrb, je porabil prvo priliko, da je odvel viteza v stransko izbo, kjer sta se mogla svobodno razgovarjati, obenem pa opazovati vhodna vrata.

Ko sta sedela za mizo pri dveh ali treh steklenkah vina, je Torero izpregovoril:

»Ali veste, dragi gospod de Pardaillan, da je hiša, v katero smo se smočili splazili in kjer smo našli mojo zaročenko, last neke tuje princeze?«

Pardaillan je to dobro vedel. Vendar pa je odgovoril s kar naj-nedolžnejšim obrazom:

»Bogme ne! To mi je bilo povsem neznano.«

»Ta princesa trdi, da pozna skrivnost mojega rodu. Hotel sem se prepričati. Šel sem k njej.«

Pardaillan je mahoma odstavil kozarec in nehote vzkljnil:

»S Favsto ste govorili?«

»Pravkar sem se vrnil od nje.«

»Vraga,« je zagodrnjal Pardaillan, »prav tega sem se bal.«

»Mar jo poznate?« je radovedno vprašal Torero.

»Nekoliko,« je kratko odvrnil Pardaillan.

»Kakšna ženska je to?«

»Mlada... Koliko let? Morda dvajset, morda trideset, kdo ve?«

Mlada je in čudovito lepa, kar ste bržkone opazili.« Pri teh besedah je vitez ostro uprl oči v Torero.

Don Cesar je rahlo zmajal z glavo.

143

»Opazil sem, da je mlada in lepa,« je dejal. »A rad bi vedel, kakšna ženska je.«

»Stišal sem, da je prav tako radodarna kakor bogata. Tudi mogočna pravičnica da je. Neki prijatelj, ki jo dobro pozna, mi je zatrdil, da je ukazovala celo vojvodi Guiškemu, ki se je potezal za francoski prestol. Sam papež Sikst trepeče pred njo. In zdaj, ko biva v vaši deželi, se ne bi prav nič čudil, če bi uklonila svoji oblasti tudi vašega kralja Filipa in celo samega Espinosa.«

Torero ga je poslušal s strastnim zanimanjem.

»Niste me razumeli, vitez,« je dejal. »Vprašam vas, ali ji je moči zaupati.«

»Oh, prav da ste mi povedali! Zaupati Favsti? O tem odloča nešteto podrobnosti, ki jih je pozna nihče razen nje. Če vam na primer obljubi, da vas bo dala zabosti v hrbet, se lahko trdno zanesete nanjo. Če vam obljubi pomoč, bi bilo nemara pametno, da najprej doženete, koliko koristi bo imela od te pomoči ona sama. Če vas ljubi, čuvajte se. Če vas sovraži, bežite, ako hočete dolgo živeti. Če ji storite kako uslugo, ne zanašajte se na njeno hvaležnost. Tisti moj prijatelj mi je na primer povedal, da ga je hotela zvabiti v zasledo trenutke po tem, ko ji je bil rešil življenje. Po vsem tem lahko presodite, koliko smete zaupati Favsti!«

»Odkrila mi je nezastisljane stvari. Rad bi vedel, koliko smem verjeti njenim besedam.«

»Favsta ne laže. Ona govori vse tako, kakor vidi s svojimi očmi. Ni njena krivda, če se njene besede ne ujemajo vselej z resničnostjo.«

Torero je izprevidel, da mora ubrati druge strune, ako hoče dobiti točen odgovor.

»Gospa Favsta mi je povedala nekaj neverjetnega,« je nadaljeval. »Ona pravi, da sem... kraljevski sin!«

Pardaillan ni bil videti prav nič presenečen.

»Zakaj pa ne?« je dejal. »Zmerom sem mislil, da morate biti

zelo imenitnega rodu. Kdor уме čitati v obrazih, vas že od daleč spozna, da ste rojen velikaš.«

»Velikaš naj bom, če hočete; toda odtod do kraljevske krvi in do prestolonasledstva je daleč, sami priznajte.«

»Tudi to se mi ne vidi neverjetno. Stavljam, da bi se vam krona lepše podala nego protinastemu starcu, ki zdaj kraljuje v Španiji.«

»Vi bi tedaj verjeli tem marnjam?« je vprašal Torero, napeto gledaje Pardaillanu v obraz.

Ali vitezove črte so izražale vselej samo to, kar je hotel sam pokazati.

»Zakaj pa ne?« je ponovil.

In s čudnim povdankom je dodal:

»Ali niste tudi sami verjeli tem marnjam, kakor jih imenujete?«

»Da,« je odkrito priznal Torero. »Priznam, da sem bil v prvem trenutku tako ničemuren in sem verjel, da sem res kraljevski sin. A potlej sem premislil vso stvar, in zdaj...«

»Zdaj?« Pardaillanove oči so se zaškrile.

»Zdaj vem, da je taka trditve nezmisljena.«

»Reči moram, da ne vidim v njej ničesar nezmisljega,« je vztrajal Pardaillan.

»Če bi bil kraljev zakoniti sin z neoporečno materjo, kako bi bilo mogoče, da me Filip preganja s toli slepim sovraštvom? Kako bi bilo mogoče, da so me morali skrivaj odgojiti, ker drugače ne bi preživel naj svojega prvega dne?«

»Priznam, da je vse to čudno. A nemogoče se mi ne vidi.«

Torero je odločno zmajal z glavo.

»Vse to se mi zdi zelo nemogoče, kakor hitro gre za zakonitega dediča prestola.«

Pardaillan, ki je poznal skrivnost njegovega rojstva, ga je napeto opazoval, misleč sam pri sebi:

»Dečko ni tako neumen, kakor bi smel biti kot španski princ!«

Torero je čez nekaj časa vzdignil plemenito glavo in dejal z globoko ožnostjo:

Inženjer MARJAN SAJOVIC
LUCJA SAJOVIC - JABLONSKA

poročena

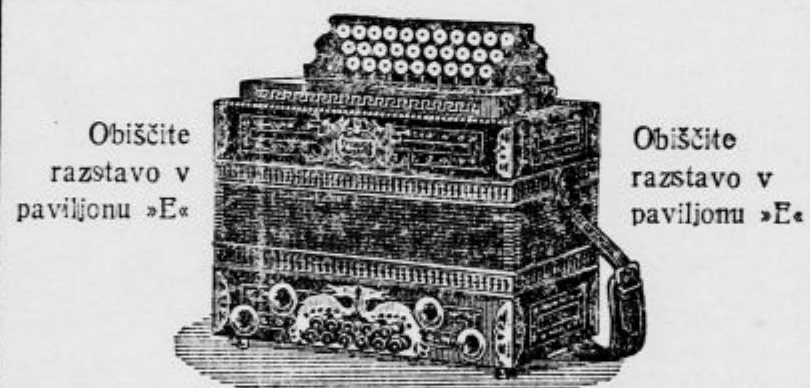
Warszawa Beograd Kranj

Zavarovalni zastopniki.

Prvovrsten zavarovalni zavod išče dobro uvedene, agilne in produktivne zastopnike za življenjska zavarovanja po vsej Sloveniji.

Takojšnje ponudbe na oglasni oddenek »Jutra« pod šifro »Stalno mesto«, 7782-a

Lubasova HARMONIKA

Obiščite
razstavo v
paviljonu »E«

Obiščite
razstavo v
paviljonu »E«

Kakor vsako leto, tako razstavi tudi letos od 30. V. do 9. VI. po vsem svetu znana izdelovalnica harmonik znamenite

LUBASOVE HARMONIKE

Tovarna Lubas izdeluje in prodaja več harmonik kot vsi ostali izdelovalci v Jugoslaviji skupaj

Zakaj?

Doobra kakovost!

Poln glas!

Prvovrstno delo!

F. Lubas & sin, Celovec, St. Velterstrasse 36, Avstrija. — Frz. Lubas, Ljubljana, Dunajska cesta 36, S. H. S. — Lubas - E. Habets, Genck, rue de la Station 17, Belgija. — Lubas - St. Stonich, Chisholm - Minn. U. S. A. Amerika.

Tovarna POHIŠTVA

I. I. NAGLAS, Turiaški trg št. 6

prilporeča svojo veliko zalogo vsakovrstnega pohištva po najnižjih cenah.

183

Kdor glašuje, ta napreduje!

VELIKI SEJEM KOLES

»Ljubljanski dvor«, Pražakova ulica 19.

Najzadovoljnejše uporabljate za mesto in vas kolesa svetovno znanih znamk
Tudi na obroke!

»DURKOPP«

Tudi na obroke!

»Tehnik« JOSIP BANJAI

»Ljubljanski dvor«

LJUBLJANA

Pražakova ul. 19.

v neposredni bližini glavnega kolodvora

Danes zvečer

v gostilni »Napoleon«, Tržaška cesta št. 4 na raznju

pečen prašiček (odojak)

Ker se pa prašiček rad kopije v krži, je preskrbljeno za dobro kapljico. Klavir na razpolago.

Pozor obiskovalci

kopališča »Ilirije,«

Garderoba za kolesa bo na dvorišču restavracije pri »Levu«, Gospodarska cesta 16. — P. n. obiskovalcem priporočava krasen senčnat vrt, vedno sveže pivo, izborna vina ter gorika in mrzla jedila. — S spoštovanjem Iv. in R. Herzig restavracija pri »Levu«.

6

Krasne kožuhe

po čudovito nizkih cenah, prvovrstne kvalitete in najnovejšega kroja dobite še do nedelje na Ljubljanskem velesejmu pri trdnici HOMŠAK, paviljon I, koja 565.

Oglejte si razstavo na velesejmu paviljon »G«

»UNDA-RADIO«

Interi aparat deluje s Philips elektroničnimi kakor tudi Philips-Anodni aparat in zvočniki.

Glavno zastopstvo za Jugoslavijo: LJUBLJANA I, DRENIKOV VRH 1.

Stroj za proizvodnjo ledu

(Eismaschine Fabrikat Linde), kapaciteta 900 kg v 8 urah, kompletna z dvigalom, po zelo nizki ceni in ugodnih pogojih oddam. — Dopise pod »Umetni led« na oglasni oddenek »Jutra«, 7739

Novost!

Oglejte si krasno razstavo

na Velesejmu v paviljonu »H« št. 463—467

različnih elektro-tehničnih predmetov

in najnovejših električnih strojev ter novi patentirani pralni stroj »HANNA« na ročni, električni in vodni pogon. (Specijalna novost). Čisti perilo belo kot sneg. Na ogled v paviljonu št. 519 trdnice

diplom. ing. FRANC VREČKO, Ljubljana, Rutarjeva ulica št. 7.

Zaman čuvate svoje življenje, kadar Vas more navaden komar muha ali kak drug zakužen insekt s svojim vbodom otrovati. Brani se pred tem mrčesom in uporablja najdovršenejšo sredstvo za pokončevanje

Razpršite Shelltox samo potom Shelltox pršilnice, ki Vam osigura maksimum delovanja. Razpršena meglica Shelltoxa zalotene insekte SIGURNO ubija n v teku nekoliko minut

osvobodi Vašo hišo muh, moljev, komarjev, bolh, stenic, mravelj, ščurkov, njihovih jajc in ličink. Tiskana navodila za uporabo dobite pri Vašem prodajalcu. Uporabljati Shelltox znači vzdrževati hišno higijeno v največji meri. Dobiva se v vseh mestih.

Potrži globoke žalosti javljamo vsem sorodnikom, prijateljem in znancem, da je po kratki in mučni bolezni za večno zatisnil oči naš dobi, nepozabni soprog, oče in stari oče, gospod

Ignacij Lampret

bivši lesni trgovec v Stični

v starosti 78 let in sledi komaj pred tremi meseci tragično preminulemu sinu, katerega udarca ni mogel preboleti. Pogreb najkega se vrši v nedeljo 9. t. m. ob 10. uri dopoldne v Stični.

Terezija Lampret, soproga. — Dr. Anton Lampret in Marija Morca, otrcka in vsi ostali vnuki in vnukinje.

V hotelu

'BELLEVUE'danes in vsak
dan od 18. ure
naprej**koncert**Vsako soboto
in sredo PLES

Zraven priznane izborne pijače, prvovrstna srbska, francoska in nemška kuhinja. Od 6. jutraj naprej kava, kakao, čokolada itd., od pol 10. naprej guljaš, vampi itd. Klubske sobe na razpolago. Abonenti se sprejemajo. — Postrežba sedaj dobra in točna. Priporoča se

Pero Šterkhotelir, restavratir in
poselnik hotela „Bellevue“Vsako soboto
in sredo PLES**Iz življenja in sveta**

Praznik narcisov v Švici

Plesni prizor, ki simbolizira narcise v ženskih plesalkah na neki slavnosti v Ženevi.

30 milijard v vodi Delovne energije morskih struj naj pomorejo človeštvu do
gmotne blaginje

Francoski učenjak Georges Claude, ki skuša pravkar ob kubanski obali tehnično izkoristiti delovne energije, ki tičijo v toplotnih razlikah med višjimi in nižjimi plastmi morske vode, pravi, da bi lahko pridobivali

iz morja zlato.

Izračunal je, da tiči v vsakem kubičnem meru morske vode za 1.12 Din zlata. Seveda nam sama ta ugotovitev nič ne koristi, ker ne poznamo nobene metode, po kateri bi lahko pridobivali to zlato ceneje nego po 1.13 Din.

Vendar pa je po mnenju prof. Claudea dea morje, ki je neskončno bogatejša na raznih rudninah in tudi na zlatu nego navadna morja. To morje je

Mrtvo morje.

Iz njega bi se izplačalo pridobivati zlato tudi po omenjenih dragih metodah. Že l. 1922. je nagovarjal iz tega razloga Poincaréja, naj se pobriga, da bi dobila Francoska mandat nad Palestino. To se ni zgodilo in tako se bo lahko Angleška okoristila z dragoceno vodo Mrtvega morja, v kateri je po Claudeovih trditvah najmanj za dvajsetkrat več zlata nego v vodi katerega koli drugega morja. Mrtvo morje vsebuje 130 kubičnih kilometrov vode in

to bi dalo po gornjih računih za približno 3000 milijard zlata! V petnajstih letih bi ga lahko pridobili za 1000 milijard dinarjev!

Tudi Angleži vedo dobro, kakšno dragoceno predstavlja Mrtvo morje. Če bi pobrali iz njega vse, kar ima kakšno vrednost in se da uporabiti, vse različne rudnine, ki jih vsebuje (same soli je v njem za 40krat več nego v isti količini kakšne druge morske vode), tedaj ni težko izračunati, da bi vrglo

65.000 milijard dinarjev.

pravcato astronomsko število! Seveda bi predstavljale tudi investicije posušeno vrsto ničel v številki.

Končno je po mnenju prof. Claudea še ena možnost za izkoriščanje tega simpatičnega morja. Kakor znano leži njegova gladina celih 395 m pod gladino Sredozemskega morja in nedaleč od njega, tako da bi ju lahko zvezali s posebnim kanalom. Voda, ki bi se iz Sredozemskega morja pretakala v Mrtvo morje bi dala velikanske množice električne energije. In to niso niti še vse možnosti dobičkov, ki jih nudi to morje, ki ga imenujejo »mrtvega« pač samo zato, ker ni bilo doslej nikogar, da bi njegov mrtvi kapital spremenil v žive vrednote.

Dijaki izprašujejo profesorje

Pariški »Matin« priobčuje iz sovjetske Rusije vest, ki jo človek bere kakor kakšno pretirano grotesko. Pa v naših časih je na svetu mogoča že vsaka neverjetnost in v Rusiji še posebej.

Po tej vesti se je sovjetska vlada odločila, da da javno izprašati vse vsesučilne profesorje, ki so predavali že pred vojno ali dosegli 65. leto. Izpravevalne komisije bodo tvorili v prvi vrsti zastopniki dijakov in izprašanci jim bodo morali polagati račun o svojem znanstvenem delovanju v teku zadnjih desetih let, poleg tega pa bo moral biti vsak posebej navesti, zakaj se čuti vrednega obdržati svoje mesto. Študentska komisija bo potem z navadno večino določila, dali je res vredni. Kakor je izjavil državni podtajnik za prosveto Gokrovski, bo ob tej priliki zletela cela vrsta profesorjev.

Posledica stanovanjske bede

V Mülhau pri Inomostu se je pri petila pretresljiva tragedija, katere izvor tiči v stanovanjski mizeriji. Železniški oficijal Anzengruber in pekovski pomočnik sta morala proti svoji volji deliti eno stanovanje. Skupno bivanje je bilo obema družinama neprijetno. Ženske so se večkrat sporekle, slednjič je prišlo tudi do dejanskih spopadov med njimi. Sovražnost so šle tako daleč, da je prišlo med sestanovalci do tožbe. Pravdo je izgubila oficijalova žena, ki se je zategadelj sklenila maščevati nad svojo nasprotnico, oziroma nad njenim možem. Počakala ga je s steklenico solne kisline na stopnicah ter mu je vrgla tekočino v obraz. Kislina je tako razjedla Tifenerjevo lice, da bo najbrže izgubil vid. Ko je prišla na lice mesta policija, da bi zaslišala Anzengruberjevo ženo, je ni našla več žive. Obesila se je bila za vrh in je izdihnila svojo dušo.

Nemška natančnost

Wolffov dopisni urad poroča iz Friedrichshafna, da se vrši preiskava govilne grede, ki je bila poglaviti vzrok defekta in iz tega izviraajočih posledic za zadnji ameriški »Zeppelinov« potlet. Ze osem dni se inženjerji bavijo s tem vprašanjem, ne da bi ga mogli razložiti. Vodstvo Zeppelinovih tovornic izrecno povdarja, da ne bo podvzel dr. Eckener nobenega krajšega ne daljšega poleta, dokler ne bo ta zadeva popolnoma pojasnjena.

Šejk Rifaj Rabi

iz Khatrouma v Egiptu, ki je 155 let star, pa je še vedno telesno zdrav in duševno čil.

Milijoni sadnih dreves uničeni

Iz Prage poročajo, da je šele zdaj v polni meri razvidna vsa škoda, ki jo je napravila pretekla zima na drevesih. Že površen sprehod po praških parkih ti pokaže sredi junjskega zelenja na tisoče akacij, brestov, platan in plemenitih kostanjev, ki ne cvetijo in ne bodo cveteli nikoli več. Isto je z bršljanom in z rožami po pokopališčih. Petnajst, dvajset let bo trajalo, predno si to rastlinje nadomestiti. Naravnost neprecenljiva škoda pa je na sadnem drevju. Po nekkih cenitvah je uničenih v vsej državi n. pr. okroglo polovica orehov in tretjina črešnje. Zelo so trpele tudi češnje. Še najboljše so preblele zimo jablane, hruške in kar je zelo nepričakovano: v višjih legah bolje nego v dolinah. Ista je z gozdovjem. V planinah se je dobro ohranila n. pr. trdna smreka, dočim jo je v dolinah pobralo kar na debelo. Zelo težak je postal položaj zlasti radi tega, ker uničenega sadnega drevja ne bo mogoče niti nadomestiti, saj ga je uničilo večinoma tudi po drevesnicah.

Najvišje pod oblake

Je šel dostoj Nemec Viljem Neunhofer, ki je doslej, kakor smo poročali v posebnem članku, 12.739 m. V tej višini je malone umrl, ker je počila cev, ki mu je dovajala kisik.

Igla v možganih

Gospa Jennie Harveyeva je nekega dne s strahom in grozo opazila, da kuka skozi kožo nad očesom njenega otroka, male 9-mesečne deklice, konica igle. Skušala ji je iglo izdreti, a ravnila je tako nerodno, da je potisnila še globlje v glavo. Smrt otroka se je videla skoro neizbežna.

Kirurg Rogers, ki je dekletce pregledal, pa je obliubil poskusiti svojo ravnateljsko srečo. Na reči je noiskal, kje je bila igla obtičala. Z aparati je ugotovil, da stoji navpično v možganih. Po zelo naporni manipulaciji z magnetom se mu je usrečilo iglo privleči na tako mesto kjer jo je lahko potegnil iz glave. Dekletce je bilo na ta način rešeno sicer smrti, o kirurgu pa nišejo s pohvalo vsi ameriški listi.

Najlepša ženska noga

Ameriški meroizkusni urad je svečano spraval v svoje oklopne kleti novo »vzorno merilo« — bronasto žensko nogo. Vlita je bila na temelju posnetkov noge znane plesalke Barbare Newburryeve, ki ima »idealne meče, katerim enako dovršenih ni nikjer na svetu«.

Znana plesalka je prišla do tega priznanja po dolgem napornem presojanju. Njen ravnatelj Siegfild je najboljši poznavalec ženske sloke lepote. Tekom svojega 20-letnega delovanja je videl 6000 krasotic. Pred pol letom je preštudiral na prošnjo industrijske zbornice 300 parov najlepših nog in jih izročil v svrhu natančnega preiskovanja znanstvenim strokovnjakom. Zma-

gala je 20-letna Barbara Newburryjeva. Siegfild ji je podelil diplomu, da »ni videl tekom svojega gledališkega delovanja med nad 12.000 najlepšimi ženskimi mečami v Ameriki nikoli tako dovršene, brezhibne linije«. Posnetke bronaste noge so zdaj razposlali vsem ameriškim pletilnicam, da bo vnaprej odgovarjala oblika ameriške nogavice idealu ameriške žene.

Koliko zainserira Amerika

Ameriški urad za gospodarski pregled objavlja statistiko, iz katere je razvidno, da so Američani v l. 1927. potrošili za reklamo v inseratih pol drugo milijardo dolarjev. Od te vsote odpade 690 milijonov dolarjev na inserate v dnevniki, 210 milijonov na inserate v ilustriranih revijah, 400 milijonov na letake, ostanek pa za reklamo v omnibusih, vlakih in drugih prometnih sredstvih. Sedem milijonov dolarjev je l. 1927. prinesla radioreklama, 25 milijonov pa so zainteresirani zainserirali na gledaliških in koncertnih sporedih.

Pav,

delo japonskega slikarja Konoshime, ki vzbuja na razstavi sodobne japonske umetnosti v Parizu splošno občudovanje.

Robot pri blagajni

Največja slaščičarna v Manhattanu, odličnem delu Newyorka, je nastavila 1 in pol m visokega robota »Kamko«, ki ga sproži električna struja. Gospod Kamko zamenjuje 25-centske novce za petcentovski drob in s tem silno olajša posel blagajnikom. Ljudje so mu zaman poskušali podtakniti ponarejeni novčič. Robot ga je vedno vrgele nazaj in pristavil tiho, a odločno vedno en in isti stavek: »Zamenjajte, prosim, vaš novec s pravim!« Tekom prvega dneva je zamenjal robot za 200 dolarjev drobiža. Niti enkrat se ni zmotil in zvečer, ko je lastnik pritisnil na gumb, je predložil brezhiben račun. In zopet je prišlo nekoliko živih ameriških blagajničark ob kruhi!

Spor zaradi Tegethoffa

Na Dunaju so si mestni očetje Leopoldovega mesta sporekli zaradi Tegethoffovega spomenika. Socijalistični svetniki so predlagali, naj se spomenik premesti s Pratersterna v bližnji vrt. Predlog je izval živahno prerekanje, katerega uspeh bo najbrže ta, da pojde kip admiralove bitke pri Visu tja, kamor hočejo socijalisti. Zadeva pa še ni končnoveljavno rešena, ker branijo Tegethoffov spomenik pripadniki enotnega bloka, ki živi s socialno demokracijo v neprijateljskih odnosih.

Elegantna damska poletna obleka

kakršna se nosi v sedanji sezoni.

Ivo Dunin:

Prijateljstvo

Napišem vam črtico, ki bo zame vredna deset dinarjev, če mi ne plačate nič honorarja. To je Prijateljstvo, pravite, jaz pa vem že zdaj, preden napišem, da se silno motite. Prijateljstvo nima z denarjem nič skupnega.

V nekem mestu v Evropi imam deset prijateljev, ki smo vsi približno enako vredni. Nekoč smo rekli, da se za izjemo skupaj napijemo, in vsak je priložil svoj bankovec, ki se pri nas imenuje kovač. (Ta kovač je pa s prijateljstvom v zvezi in zato ga omenim).

Zgodilo se je — kako že? — da je bil v našem prijateljstvu udeležen mladenič, ki se je spomnil sredi plesnega trušča, tega največjega ženskega prometa ali pokreta, da ima drugo jutro sestanek s svojim zakonskim dekletom. Pa takrat je bil že suh in je to z žalostjo opazil. Potreboval bi bil za svojo mladostno srečo enega kovača. Ozrl se je na nas in začel presojsati naše imovinske razmere.

Glavno vprašanje bo zdaj, kdo ima 10 Din,« je rekel in šel po abecednem redu, ki ima to odliko, da družijo ljudi brez interesov. On pa je to odliko pripisal prijateljstvu in je bil silno potrpt, ko je v našem ni našel.

Zgodilo se je — kako že? — da sem jaz med vsemi prijatelji največji revež in sem bil, v prijateljevi buri, zadnji na vrsti. Seveda na to nisem mislil. Med prijatelji vlada enakost. Stopil sem k prvemu, da si izposodim in odvrnim posilcu, ki je moj novi prijatelj, veliki

kredit. Pri tretjem sem dobil in sem resnično obljubil, da vrnem.

Vi si že mislite, da sem obljubo prelomil. Kako naj si to razlagamo brez moje brezvestnosti, bomo videli pozneje. Desetak je šel določeno pot Amorjevih markacij. Do tu je vse v redu. Jaz desetaka nimam, čeprav sem ga imel in posodil, ne pa zapravil. Zaljubljeni prijatelj ga je zapravil, z lahkoto in s svojim dekletom, po komunističnem principu, ki se tu vjema z rodbinskim, božjim.

Važno pa je, kar sem zvedel pozneje, da sem prosilec sam, da pa sva oba vzela, kot podlago za kredit, prijateljstvo naše družbe. To me je spravilo na problem prijateljstva, ki ga tu rešujemo. Da ti prijatelj posodi, ni treba vedeti: 1. če si nujno potreben ali ne, 2. če mu kdaj vrneš ali ne, 3. če si mu hvaležen ali ne, in 4. ni zadosten razlog, da ima in da si ga prosil, naj ti posodi. Važna je smer prijateljstva.

To so štiri temeljni zakoni gospodarstva v prijateljstvu.

Vidi se na prvi pogled, da ta sistem ni kapitalističen, ker ne temelji na navrednosti dela in mu profit ni načelo. Toda to prepustimo sociologom! Sklenil sem, da poiščem dolžnika, ki je še moj prijatelj, in mu podam poročilo o sedanjem stanju našega notranjega posojila. Možno me ni, da odkrito povem, niti prosil za to prijaznost. Zato sva začela pogovor pri umetnosti in zdaj piševa — za honorar. Pojasnil sem mu stvar v treh stavkih, kar je za polinarsko plačane vrstice res bedasto kratko.

On na je zelo vesel. Kajti tako sem

govoril. — (Moj govor ima včasih čudežno moč, le da zmirom ni važno, kaj govorim.)

— Ti nisi dobil oni večer kovača direktno od prijatelja. Meni pa ga je dal. Ali si mu že vrnil? Ne? Dobro, zadeva je v redu, tudi jaz mu ga nisem.

— A če bo zahteval?

— Skoraj bi stavil, da ne bo. Če misli, da ga je meni posodil, bo čakal, kot človek, ki se vda v voljo božjo. Če pa ve, da sem ga dal tebi, tedaj ne bo vprašal. Možno je, da poskuša, posebno če, če ni po tistem dogodku zardel in se vprašal, kaj je prijateljstvo. Toda tudi v tistem primeru vem, kako bo.

Jaz nimam pravice, da bi mu vračal denar, ki že sam po sebi uničuje naše prijateljstvo. In povem ti, če meni vrneš, mu ne izročim. Nočem pa loviti dobička, zato ti pravim: ne skrbi, tvoj dolg je poravnal. A če te moj govor žali in hočeš vrniti prijatelju direktno, ti jaz ne priznam pravice do tega dejanja. Razumeš? Kaj naj poreče prijatelj, ko mu z bankovcem v roki stopiš pred oči in dokažeš, da ni prijatelj?

Vem, da je dober dečko, ker sem ga srečal na pepelnico sredo. Vem, da bi dolgo po tvojem obisku težko razmišljal o prijateljstvu, ki je največji del njegovega življenja. Prihodnjič bomo sklenili, da se skupaj napijemo, in bo plačal en liter. Zato je boljše, da prihraniš svoj desetak, ki ga najbrže nimaš. Jaz pa za vsak primer napišem to črtico.

Pika.

Kaj je prijateljstvo?

Zdaj sem premislil, da rešim vprašanje. Prijateljstvo je občutek nepriznanosti in ne (dosledno) izvajane moči drugih nad nami.

V. Z.

**A. - S. und Rota
hladilni avtomati**

z ali brez proizvodnje lađu za mesarje, prokajevalce, hotele, gostilne, mlekarne, slaščičarne, prodajalne divjačine in perutnine, bolnice i. t. d.

Avtomatični pogon, absolutno zanesljiv, ugodne cene — prvovrstna izdelava.

Ignaz Gellert & Co, Wien III., Kegelgasse 27.

Zastopnik za SHS:

nadinženjer D. Rauberger, Ljubljana, Sv. Petra c. 40.

Ponudbe, zastopniki in obisk zastoj in neobvezno.

DIN 12.50
PRVOVRSTNI GARANTIRANI
PRALNI 12.50
BATIST
OPAL ZA PERIL
DIN 12.50
PRI J. GROBELNIK
LJUBLJANA, MESTNI TRG 22

R. Willmann

strojno podjetje
Ljubljana,
Slomškova ulica št. 3

izdeluje različne vrste strojev za lesno industrijo, transmisijske naprave, tovarna dvigala vseh vrst, rebraste cevi iz kovanega železa. Prevzema projektiranje in opravo različnih mehaničnih naprav ter izvršuje vsa v strojno stroko spadajoča dela in popravila točno, solidno in po možnosti najhitreje.

L. MIKUŠ

Mestni trg št. 15
Tvorica dežnikov,
zaloga sprehajalnih
palič

Kontorista

zmožnega slovenskega in nemškega jezika, sprejme takoj tverka Ed. Suppanz, Pristava. 7767

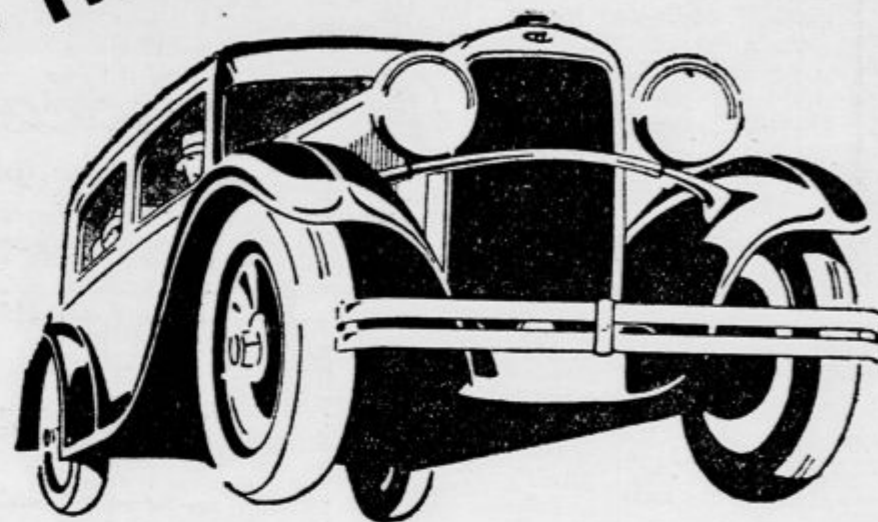
Bolnim slabim, potrtem

Da bi se oprostili slabosti, potlosti, predčasnega trpljenja, pa celo prerane smrti, je potrebno, da očistite svoj organizem strupov, ki pridejo v vaš organizem s hrano (sečna kislina, urati, toksini in dr.) in na ta način okrepite njegovo moč s pomočjo energije tvorečega organskega preparata »Kalefluida« D. Kalenidenka. To sredstvo je potrebno vsem izčrpanim od bolezni, slabe prehrane in napornega dela.

Brezplačno franko pošljemo detajlno literaturo, ki navaja način za obnavljanje in jačjenje izčrpane moči, zdravlja in delovne sposobnosti. Obrnite se na: Beograd, Molerova 27-a. Miloš Marković. 6857

Kalefluid se prodaja v bolnišnih apotekah in drogerijah vsega sveta.

NOVI
DODGE BROTHERS' SIX
MOČAN — TIH — TRPEŽEN —!

Dodge Brothers' Six — že davno simbol moči in tehnične dovršenosti — so pri vseh dobrih avtomobilistih celega sveta vzbudili trdno željo, da si i sami nabivijo nov Dodge Brothers' Six. To je voz, čigar vsi deli se opravljajo z največjo lahkoto. Voz ki je neverjetno tih. Njegov 6 cilindski motor je nameščen v gumiju. (Invar Strut) Bat je izdelan iz Invar-Strut-jekla. Široko ploščata zobčasta kolesa. Preokret v gradnji karoserije, katere brezšumnost niti pri največji brzini, niti pri največji uporabi nikakor ne popušča. Karoserija se sestoji iz enega dela. Trdna in prostorna. Karoserija je z mehanizmom tako tesno spojena, da dobi voz v celoti nenavadno odpornost. Oglejte si nov tip Dodge Brothers' Six v izložbah zastopnikov. Vsedite se za volan in preiskusite vse njegove pojedine dele. In priznali bode, da sam Dodge Brothers' ni zgradil še nikoli tako lepega prostornega in trpežnega voza!

PREISKUSITE
NOVI

DODGE BROTHERS' SIX

Generalno zastupstvo za Jugoslavijo: Avtomobilska radnja VELAUTO

Filijala

ZAGREB, Gučuličeva 7

Sekula Zecovića

BEOGRAD, Dečanska 23

Filijala

SKOPLJE, Kej 13. Oktobar 5

DODGE BROTHERS' MOTOR CARS, DIVISION OF CHRYSLER MOTORS, DETROIT, MICHIGAN

Starši, kupite svoji deci krasno, mladinsko knjižico

Kralj Debeluh in sinko Debelinko

Naša poletna obutev

Din. 49-

Laški otroški poletni čevlji iz belega angleškega platna z gumastimi polplatami.

Din. 59-

Ljudski čevlji iz belega ali sivga platna z gumastim podplatom št. 35 do 46.

Din. 79-

Eleganten čevlji za poletne dneve. Iz angleškega platna v sivi, beli in drap barvi, z usnjatim podplatom.

Din. 129-

Za poletje potreben lahek polčevlji za gospode. Iz belega ali sivga platna z usnjatim podplatom.

Din. 79-

Za sport ljubše dame. Zračni čevlji iz angleškega platna, z gumastim podplatom, obšiti z rdečim, modrim ali topaz-barvnim robom.

Din. 69-

Iz najboljšega angleškega platna z gumastim podplatom v sivi, beli ali črni barvi.

Din. 99-

Udobni poletni čevlji iz angleškega platna s polnizko peto. Barve: Bela, drap, siva ali črna.

Din. 149-

Sezonska noviteta. Iz angleškega platna z usnjatim podplatom. Bel, obšit z rjavim usnjem; siv, obšit s črnim lakom.

Din. 79-

Kombiniran platneni čevlji z gumastim podplatom. Temeljna barva bela z rdečo, modro ali topaz-kombinacijo.

Din. 89-

Angleški tenis čevlji iz prama lanenega platna v beli ali drap barvi s podplatom iz surove gume.

Din. 99-

Kombiniran platneni čevlji najnovjše faze. Samo bel z usnjatim obšivom modre ali topaz-barve.

Din. 149-

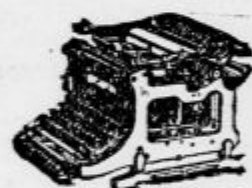

Priljubljen poletni čevlji naših odjemalcev. Iz belega platna s podplatom iz kromovega usnja in gumastim podplatom.

Vroči solčni žarki, ki nam nudijo prijeten užitek poleti, prinašajo tudi neznosno vročino. Naši poletni čevlji, najpopolnejše izdelani iz najboljšega materiala, v vseh modernih barvah, vam omogočajo, da uživate docela radosti poletja, in da se vam noge nikdar ne utrudijo.

Atto

7795

25 pisalnih strojev različnih sistemov in sicer:

Smith & Bros, Continental, Ideal, Haida, Adler, Mercedes, Underwood, Remington itd. je poceni na prodaj.

ANT. RUD. LEGAT & Co., prva specialna trgovina s pisalnimi stroji Maribor, Slovenska ulica 7, telefon 100

Radi poganske preureditve v tvornici oddamo takoj: 1 stoječi dvovaljni

parni stroj

120 PS. 10 atm., 150 obratov z vbrizgalno kondenzacijo, fabrikat Ruston, Praha. 7789

Dioničko društvo domače tvornice predenja i tkanja pamuka Dugaresa.

Naša preblaga mamica

Frana Frischkovitz

vдова po zemljiškem knjigovodji

je danes opoldne v 78. letu življenja nenadoma preminula.

Pogreb se vrši v nedeljo, dne 9. junija ob 5. uri pop. iz mrtvašnice celjskega mestnega pokopališča na tamošnje pokopališče.

Celje, 7. junija 1929.

JANKO in NINA FRISCHKOVITZ
višji revident drž. žel. v pok.